

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 516 • 30. prosinca 2016. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 10 KUNA

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

**2. MEHANIZIRANA BOJNA PUME
DAN POSTROJBE U
NATJECATELJSKOM DUHU**

***VIRIBUS UNITIS* - IZAZOV
TJELESNE SPREMNOSTI**

**25 GODINA HVU-a
“Dr. FRANJO TUĐMAN”**



VOJNI POLIGON “EUGEN KVATERNIK”

ZAVRŠNI TEST

SPOSObNOSTI I PRECIZNOSTI

**LYNX -
PRIUŠTIV NJEMAČKI OKLOPNJAK?**
Rheinmetall je u lipnju 2016. na pariškom sajmu vojne
opreme Eurosatory 2016 predstavio svoje novo oklopno
vozilo za koje očekuje u prvom redu izvozni uspjeh...
[str. 32]



BROJ 516 | **2016**

SADRŽAJ



PREOKRET U EUROPI

Dva F/A-18 ispred spektakularnog vatrenog zida na airshowu u San Diegu u listopadu 2015.
Boeing, koji je još davno preuzeo McDonnell Douglas, proizvođača tih aviona, i u 2015. ostao je
druga najveća obrambena tvrtka u svijetu [str. 37]

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr), **Zamjenica glavnog urednika:** Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com), Petra Kostanjšak (petra.kostanjusak@morh.hr)

Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić, **Prijevod:** Dubravka Marić (dmarić@morh.hr), **Fotografi:** Tomislav Brandt, Josip Kopl

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zfrank@morh.hr), Ante Perković, Predrag Belušić, **Marketing i financije:** Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322, **Tisak:** Znanje d.o.o., Mandićeva 2, Zagreb

Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, **e-mail:** hrvojnisk@morh.hr



GOPRO DOŽIVIO PAD

GoPro izbacio je svoju perjanicu GoPro Karma i sve je bilo u redu dok nije pozvao sve korisnike drona da ga vrate. Iz tvrtke su obrazložili kako je problem u napajanju zbog čega bi letjelica mogla izgubiti nadzor te pasti. **[str. 50]**

DOGAĐAJI

25 GODINA HVU-a "Dr. FRANJO TUĐMAN"

HVU jedina organizacija posvećena cjeloživotnom vojnom obrazovanju **[4]**

POLIGON "CEROVAC"

Specijalistička obuka budućih inženjera **[10]**

2. MEHANIZIRANA BOJNA PUME

Dan postrojbe u natjecateljskom duhu **[16]**

MORH I OSRH

MISIJA ODLUČNA POTPORA

I u Afganistanu je hrvatski vojnik brend **[8]**

VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

Završni test sposobnosti i preciznosti **[12]**

HRZ I PZO

Promocija trećeg naraštaja omanskih pilota **[19]**

VOJARNA "CROATIA"

Nove vojnopolicijske snage za nove izazove **[20]**

VOJARNA "TUŠKANAC"

Viribus Unitis – izazov tjelesne spremnosti **[23]**

NAJ VOJNICI I DOČASNICI RUJNA I LISTOPADA

Najbolji na temelju izvrsnosti, znanja, vještina i sposobnosti **[26]**

VOJNA TEHNIKA

NOVOSTI

Drugi indijski OPV za Šri Lanku **[28]**

Scorpion može u proizvodnju **[28]**

Nova podmornica za Egipat **[28]**

Porinut drugi Hobart **[29]**

Pametna kaciga **[30]**

Potvrđeni finalisti modernizacije Challenger 2 **[31]**

Moderno naoružanje za poljski F-16 **[31]**

Ugovoren LPD28 **[31]**

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT



www.hrvatski-vojn timer.hr



U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2016.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.



ODJEL HRVATSKIM VOJNIM GLASILIMA
I IZDAVAŠTVA

Pratite nas i na društvenim mrežama



➡ 25 GODINA HVU-A "DR. FRANJO TUĐMAN"

"HVU JE DANAS U NOVOJ FAZI RAZVOJA JER IMAMO OBRAZOVNI SUSTAV POVEZAN SA SVEUČILIŠNOM ZAJEDNICOM I USKLAĐEN S BOLONJSKIM PROCESOM. POKAZALI STE DA STE SPREMNI NA NOVE IZAZOVE. RAZVIJAJTE SE I DALJE, I ONO ŠTO JE VAŽNO, DANAS U SVJETLU BRZIH PROMJENA, PRILAGOĐAVAJTE SE," ZAKLJUČIO JE MINISTAR OBRANE DAMIR KRSTIČEVIĆ I PRITOM SVIMA POŽELIO PUNO USPJEHA U BUDUĆEM RADU

HVU JEDINA ORGANIZACIJA POSVEĆENA CJELOŽIVOTNOM VOJNOM OBRAZOVANJU



"Uloga Hrvatskog vojnog učilišta iznimno je važna u stvaranju suvremenih hrvatskih Oružanih snaga," istaknuo je ministar Krstičević te dodao da Učilište i dalje mora pratiti trendove i razvoj tehnologije, prilagođavati svoje programe i sadržaje uz primjenu najboljih svjetskih iskustava



Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbor Mirko Šundov čestitao je obljetnicu te istaknuo kako je tijekom 25 godina HVU izrastao u odgojno-obrazovnu instituciju na koju su svi ponosni

Petra KOSTANJŠAK, snimili Stjepan BRIGLJEVIĆ, Marija SEVER



Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović istaknula je važne promjene koje su se dogodile na HVU-u zadnjih godina s razvojem i akreditacijom sveučilišnih studija Vojno inženjerstvo te Vojno vođenje i upravljanje. Dodala je kako vjeruje da će se taj proces nastaviti jednakom, ako ne i većom brzinom, jer predstavlja istinsku dodanu vrijednost sustava vojne izobrazbe

Iza Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" 25. je godina rada, napora i zalaganja kako bi iz učionica te vojnoobrazovne ustanove svake godine izišle na stotine pripadnika OSRH s novousvojenim znanjima, vrijednostima i vještinama. Pod motom *Znanje je moć*, Učilište djeluje i danas, kad uz postojeće programe nudi i sveučilišne programe za izobrazbu mladih časnika i časnika. Središnja svečanost obilježavanja 25. obljetnice Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" održana je 20. prosinca u Velikoj dvorani Časničkog doma na HVU-u, a nazočili su joj predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, izaslanik predsjedni-

ka Hrvatskog sabora Davor Romić, potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov, zapovjednik Hrvatskog vojnog učilišta general-pukovnik Slavko Barić, predstavnici sveučilišne zajednice te ostali visoki civilni i vojni uzvanici. Svečanosti su, uz bivše i sadašnje djelatnike HVU-a, nazočili i članovi obitelji hrvatskih velikana čija imena nose sastavnice HVU-a: obitelji Tuđman, Bobetko, Zadro, Matijaš i Tomljanović. Predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović izrazila je zadovoljstvo što kao vrhovna zapovjednica OSRH može čestitati 25. obljetnicu osnivanja Učilišta, koje od 2015., kako



Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović svečano otvorila Kadetski klub

Uoči središnje svečanosti, predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović otvorila je prostore Kadetskog kluba na HVU-u. Dobrodošlicu u ime svih kadeta poželio joj je kadet Anto Tomić, predsjednik Kadetskog zbora. Kadeti su Zbor osnovali prije godinu dana kako bi kroz njega radili na poboljšanju svojeg života i slobodnog vremena. To je urodilo sjajnim rezultatom - otvorenjem Kadetskog kluba. Zgrada u kojoj se nalazi Klub bila je radionica još iz doba Austro-Ugarske, objasnili su kadeti Predsjednici dok su je vodili kroz prostor Kluba i opisivali kako su tekli radovi na uređenju. Kadeti su prije samih radova očistili prostore, a zatim su nakon posla, koji su obavili pripadnici Zapovjedništva za potporu, uredili interijer. No, kažu, to nije kraj jer će i dalje nastaviti doradivati i dotjerivati prostor.

Taj su lijep i ugodan prostor u koji je uloženo puno rada kadeti nazvali četiri stupa. Naziv je, kažu, prikladan zbog četiri uočljiva stupa u prostoru, ali i zato jer se koncept razvoja časnika u Kadetskoj bojni bazira na četirima stupovima: akademskom, vojnom, psihofizičkom i moralno-etičkom, a sve to odlikuje pravog časnika. Prostor Kadetskog kluba, naravno, prožima vojna tematika pa tako dijelovi tenka čine potporni dio stolova, a tu su i jastuci za sjedenje u maskirnoj varijanti. Kadeti su svojom kreativnošću doista napravili nešto jedinstveno u svijetu, a potvrdila je to i Predsjednica koja je rekla da nikad ništa slično nije vidjela. Kadeti su Predsjednici simbolično uručili ključ svojeg Kluba i rekli kako je uvijek dobrodošla tamo, a zatim je zamolili da im ukaže tu čast i prva se upiše u knjigu dojmova. U knjizi dojmova Predsjednica je kadetima poželjela još puno sretnih i plodonosnih trenutaka u duhu zajedništva. Prostore je zatim blagoslovio vojni biskup mons. Jure Bogdan koji je tog dana, uoči središnje svečanosti, na Učilištu predvodio misu zornicu u povodu obilježavanja velike obljetnice.

Misa zornica na Učilištu u povodu obilježavanja velike obljetnice



➔ 25 GODINA HVU-A “DR. FRANJO TUĐMAN”

je naglasila: “Primjereno nosi ime prvog hrvatskog predsjednika Dr. Franje Tuđmana, vizionara hrvatske državnosti.” “Takvo vizionarstvo neka i vama na HVU-u bude misao vodilja. Na vama je golema odgovornost za buduće naraštaje Oružanih snaga, a time i za budućnost naše domovine,” rekla je predsjednica Grabar-Kitarović istaknuvši važne promjene koje su se dogodile na HVU-u zadnjih godina s razvojem i akredita-

Tijekom 25 godina postojanja HVU-a, kroz njegove su tečajeve i vojne škole prošla ukupno 41 794 polaznika, te 292 strana polaznika

cijom sveučilišnih studija Vojno inženjerstvo te Vojno vođenje i upravljanje. Dodala je kako vjeruje da će se taj proces nastaviti jednakom, ako ne i većom brzinom, jer predstavlja istinsku dodanu vrijednost sustava vojne izobrazbe. Potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević u ime predsjednika Vlade RH i u svoje ime čestitao je 25. obljetnicu osnutka HVU-a i njegova doprinosa u jačanju razvoja hrvatskih Oružanih snaga i Ministarstva obrane. “Uloga Hrvatskog voj-

nog učilišta iznimno je važna u stvaranju suvremenih hrvatskih Oružanih snaga,” istaknuo je ministar te dodao da Učilište i dalje mora pratiti trendove i razvoj tehnologije, prilagođavati svoje programe i sadržaje uz primjenu najboljih svjetskih iskustava. “HVU je danas u novoj fazi razvoja jer imamo obrazovni sustav povezan sa sveučilišnom zajednicom i usklađen s bolonjskim procesom. Pokazali ste da

ste spremni na nove izazove. Razvijajte se i dalje, i ono što je važno, danas u svjetlu brzih promjena, prilagođavajte se,” zaključio je ministar i pritom poželio puno uspjeha u budućem radu. Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov čestitao je te istaknuo kako je tijekom 25 godina HVU izrastao u odgojno-obrazovnu instituciju na koju su svi ponosni. “Danas, zahvaljujući osposobljavanju po-

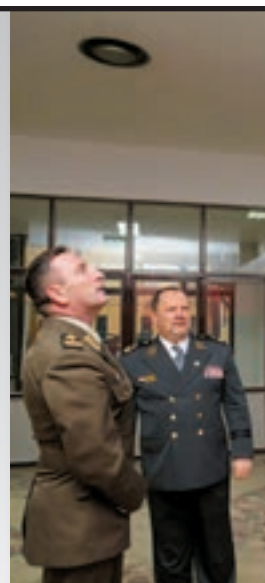
laznika na HVU-u, naši pripadnici širom svijeta stoje rame uz rame s pripadnicima savezničkih i partnerskih oružanih snaga u operacijama i misijama potpore miru, uspješno provodeći zadaće na temelju suvremene obuke i iskustava iz Domovinskog rata,” naglasio je general Šundov. U svojem je obraćanju general-pukovnik Slavko Barić uputio iskrene čestitke svima koji su sudjelovali u procesu stvaranja



Premijera dokumentarnog filma

U sklopu središnje svečanosti obilježavanja 25 godina HVU-a, premijerno je prikazan dokumentarni film te postavljena izložba fotografija *Od Domovinskog rata do sveučilišne zajednice*, kao i izložba akvarela *Zvezdane Marguš-Prohaske*.

Iznimno zanimljivim i sadržajnim dokumentarnim filmom nastalim u vlastitoj produkciji sažeto je prikazan osnutak, rad i djelovanje Hrvatskog vojnog učilišta. Film prikazuje život i rad HVU-a od brzih praktičnih tečajeva izobrazbe časnika i dočasnika za zapovjedne dužnosti u Domovinskom ratu, razvoj vojnog školstva kroz slijedno rastuće izobrazbe od Dočasničke, Časničke, Zapovjedno-stožerne i Ratne škole, Središta za strane jezike pa sve do integriranja Učilišta u sveučilišnu zajednicu osnivanjem vojnih studijskih programa. Dodatnu vrijednost daju izjave djelatnih i umirovljenih generala koji kao svjedoci vremena u filmu iznose niz zanimljivih informacija i razmišljanja koja osvjetljavaju zadaću i misiju Hrvatskog vojnog učilišta u razdoblju njihova rada i djelovanja. Film je snimala i montirala Anela Stubičar, a scenarij i režiju potpisuje Miljenko Majnarić.





HVU-a i svima koji nastavljaju izgradnju započetog te transformaciju HVU-a kao suvremene sastavnice sveučilišne zajednice. "HVU je danas jedina organizacija u Republici Hrvatskoj posvećena izobrazbi kadeta i cjeloživotnom obrazovanju vojnih osoba. Sljedeći korak treba biti pretvaranje HVU-a u krovnu instituciju za edukaciju profesionalnog osoblja na svim područjima nacionalne sigurnosti," poručio je general Barić te još jednom zahvalio svim dosadašnjim i sadašnjim djelatnicima HVU-a na njihovu doprinosu. Tom su prigodom uručena odlikovanja, nagrade i pohvale pripadnicima i djelatnicima HVU-a. ■



Povijesni osvrt na razvoj sustava vojne izobrazbe na HVU-u

Vojna izobrazba za potrebe Hrvatske vojske započela je u listopadu 1991. godine provedbom kratkih tečajeva za pripadnike Zbora narodne garde koji su uglavnom dolazili s bojišta i koji su se nakon provedene izobrazbe vraćali u svoje postrojbe. Časnički centar, u kojem su se počeli razvijati institucionalni oblici izobrazbe, ustrojen je u prosincu 1991. godine, a poslije je preimenovan u Hrvatsko vojno učilište "Petar Zrinski".

U sastavu HVU-a prvo je 1992. ustrojena Dočasnička škola, a zatim iste godine i mornarički i zrakoplovni nastavni centri u sastavu HRM-a i HRZ-a i PZO-a. Zapovjedno-stožerna škola "Blago Zadro" ustrojena je 1993., Škola stranih jezika 1995., a Ratna škola "Ban Josip Jelačić", kao najviša razina vojne izobrazbe, ustrojena je 1998. godine.

Ratno razdoblje 1991. – 1996.

Težište je bilo na pripremi, organizaciji i provedbi borbenih operacija na ratištu. Sustav izobrazbe bio je u izravnoj potpori provedbe operacija. Izobrazba je bila u odgovornosti grana na taktičkoj razini, a na operativno-strategijskoj u odgovornosti Glavnog stožera HV-a na HVU-u.

Razdoblje 1996. – 2002.

Razdoblje u kojem se sustav izobrazbe okrupnjava i organizira u tri granska učilišta (kopne-na vojska, mornarica i zrakoplovstvo) na taktičkoj razini, škole na operativno-strategijskoj razini (Zapovjedno-stožerna škola, Ratna škola) i Škola stranih jezika (engleski, njemački, francuski i talijanski). Intenzivno su provedeni programi koji su znatno utjecali na promjenu načina promišljanja, organizaciju i provedbu sustava slijedno rastuće izobrazbe i uspostavu sustava borbeno usredotočene obuke.

Razdoblje 2002. – 2007.

Sustav izobrazbe bio je organiziran na granskoj razini (zapovjedništva za izobrazbu i obuku HKoV-a, HRM-a te HRZ-a i PZO-a) te na operativno-strategijskoj razini (Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku – ZSS, RŠ, ŠSJ). Glavno je obilježje te faze organizacija i provedba izobrazbe na razini grana (Zapovjedništvo za izobrazbu i obuku) i združenoj razini (Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku). U tom razdoblju započinje provedba izobrazbe kadeta u suradnji sa sveučilištima u Zagrebu i Splitu. Vojnoobrazovni sustav definiran je odrednicama Dugoročnog plana razvoja OSRH i usvojen je Koncept izobrazbe.

Razdoblje 2007. – 2012.

Krajem 2007. započeo je preustroj kojim se sustav izobrazbe ponovno organizira i provodi u jedinstvenoj ustanovi, HVU-u "Petar Zrinski", ali s novom, manjom i racionalnijom organizacijskom strukturom i s manje osoblja. Glavno je obilježje izrada novih programa, nastavak provedbe izobrazbe kadeta, integracija i razvoj sustava civilno-vojnog školovanja, intenziviranje modernizacije učioničkih i smještajnih kapaciteta, primjena novih nastavnih metoda i provedba specijalističkog dijela izobrazbe u suradnji s obučnim postrojbama i središtima za obuku HKoV-a i središtima za obuku HRM-a, HRZ-a i PZO-a te Zapovjedništva za potporu. Usvajanjem Koncepta izobrazbe za potrebe OSRH 2007. godine, izvršena je prilagodba sustava školovanja na HVU-u i otad se svi programi izvode u skladu sa zahtjevima koji su definirani tim dokumentom.

Razdoblje 2012. – 2014.

HVU se nastavlja razvijati prateći potrebe kao i strateške planske dokumente OSRH i MORH-a, pri čemu se naglasak stavlja i na aktivnosti vezane uz pokretanje novih sveučilišnih studijskih programa. U tom je razdoblju i završen postupak akreditacije novih sveučilišnih studijskih programa. Preddiplomski studijski program Vojno inženjerstvo i preddiplomski studijski program Vojno vođenje i upravljanje upisani su u Upisnik studijskih programa pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Čvršće povezivanje HVU-a sa sveučilišnom zajednicom dio je transformacije sustava vojnog školovanja.

Razdoblje 2014. – 2016.

Na HVU-u je započela provedba novih sveučilišnih studijskih programa za potrebe MORH-a i OSRH – Vojno vođenje i upravljanje i Vojno inženjerstvo. Osnovan je Centar za obrambene i strateške studije "Janko Bobetko" kao referentno mjesto za vojne i strateške analize. Ustrojbenim promjenama Škola stranih jezika postaje Središte za strane jezike "Katarina Zrinska".

MISIJA ODLUČNA POTPORA

**TRAG HRVATSKOG
VOJNIKA JE PREPOZNAT
I PRIZNAT, OD
SAVEZNIKA, PARTNE-
RA, ALI I OD OBIČNOG
AFGANISTANSKOG
ČOVJEKA. HRVATSKI JE
VOJNIK BREND – TO
STALNO POKAZUJE.
PROFESIONALIZAM, PO-
UZDANOST, ISKUSTVO,
HUMANOST, ONO JE
PO ČEMU SMO
PREPOZNATLJIVI**



I U AFGANISTANU JE HRVAT

Kako je tvrdnja o pripadnicama i pripadnicima hrvatskih kontingenta misije Odlučna potpora (*Resolute Support*) kao prepoznatljivim i pouzdanim saveznicima i te kako točna, iz prve ruke su se uvjerali potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević i načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov, koji su s izaslanstvom od 12. do 17. prosinca boravili u Afganistanu.

Cilj posjeta, osim susreta s afganistanskim ministrom obrane Abdulahom Khanom Habbibijem i zapovjednikom misije generalom Johnom W. Nicholsonom i drugim dužnosnicima, bio je upoznati se s radom naših vojnika, dočasnika i časnika.

"S ponosom mogu reći kako su hrvatski vojnici odavno postali brend, a Hrvatska od primateljice mirovnih snaga i humanitarne pomoći postala vjerodostojna i pouzdana pružateljica razvojne suradnje, čime značajno pridonosi globalnoj sigurnosti i stabilnosti. Smatram da Oružane snage

moraju sudjelovati u ovakvim operacijama i misijama, jer to podiže razinu sposobnosti," rekao je ministar Krstičević nakon susreta s afganistanskim ministrom obrane.

U Afganistanu se trenutno nalazi 5. HRVCON, kojim zapovijeda brigadir Dražen Sebastijan. U njemu je 66 pripadnika i pripadnika OSRH kojima su pridruženi pripadnici OS-a Albanije, BiH, Crne Gore i Makedonije.

Pripadnici 5. HRVCON-a raspoređeni su u Kabulu i Mazar-e-Shariffu, a njihova je glavna zadaća savjetovanje i obuka pripadnika afganistanskih snaga sigurnosti. Odgovorni su to poslovi, jer potrebno je strpljivo prenositi znanja afganistanskim vojnicima i policajcima, kako bi oni što prije, u punoj mjeri preuzeli odgovornost za mir u svojoj zemlji. Tijekom posjeta mogli smo se uvjeriti kako u tom poslu postižu odlične rezultate. To je potvrda kako su pristup koji njeguju hrvatski vojnici prema svojim afganistanskim kolegama, pristup koji uvažava kulturološke, tradicijske, vjerske različitosti, prepoznali i domaćini.

U okviru Zapovjedništva za obuku, savjetovanje i potporu Sjever (TAAC-N) u kampu Marmal u blizini Mazar-e-Shariffa, nalazi se većina 5. hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora. Ministar

Krstičević i general Šundov iskoristili su posjet kako bi se detaljno upoznali sa zadaćama svih naših pripadnika i pripadnika.

"Vaše su zadaće odgovorne i zahtjevne. Ponosan sam što ste na njih fokusirani, što na naš hrvatski način, pridonosite izgradnji institucija Afganistana. Iz vlastitih iskustava naučili smo da su mirna i stabilna društva preduvjet razvoja. Naša je obveza i zadaća raditi i pridonositi promicanju mira i sigurnosti. Da biste u tome bili što uspješniji, Ministarstvo obrane i ja osobno inzistirat ću na što boljim uvjetima za obavljanje vaših zadaća," rekao je ministar Krstičević obraćajući se pripadnicima 5. HRVCON-a.

"Godina koja je pred nama godina je vojnika, dočasnika, časnika, državnih službenika i namještenika," rekao je u svojem obraćanju ministar Krstičević te dodao: "Učinit ćemo sve što je u našoj moći da se uvijek života i rada, što sigurnijeg obavljanja zadaća, osobito vama u misiji, podignu na što višu razinu."

Obraćajući se pripadnicima 5. HRVCON-a u misiji Odlučna potpora načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov rekao je: "Osobito sam zadovoljan što sam mogao vidjeti kako u kontingentu uspješno djeluju mladost i iskustvo



U Zapovjedništvu u Kabulu sa zapovjednikom misije Odlučna potpora generalom Johnom W. Nicholsonom razmijenjena su mišljenja o aktivnostima vezanim za misiju. General Nicholson zahvalio je na predanosti savezništvu te istaknuo kako poštuje angažman pripadnika hrvatskih kontingenata u Afganistanu, njihov profesionalizam i usmjerenost na izvršenje zadaća

– pripadnici izrasli iz Domovinskog rata i mladi naraštaji. I jedni i drugi pridonose uspješnosti našeg angažmana u Afganistanu. Učeći, mentorirajući afganistanske snage sigurnosti, djelujući u međunarodnom okruženju i sami učimo, nadograđujući svoje sposobnosti. To je dodana vrijednost našeg sudjelovanja u ovoj misiji. Oružane snage postaju efikasnije. Ta novostečena iskustva treba implementirati i u djelovanju u domovini,” rekao je general Šundov.

Povodom predstojećih blagdana ministar Krstičević i general Šundov podijelili su pripadnicima kontingenta prigodne darove, zadržavši se s njima u druženju i razgovoru.

Ministra Krstičevića i generala Šundova primio je i zapovjednik TAAC-N brigadni general

Tijekom posjeta Zapovjedništvu pripadnici HRVCON-a predstavili su hrvatskom izaslanstvu svoje svakodnevne dužnosti.

U nastavku posjeta ministar Krstičević i načelnik Šundov s izaslanstvom posjetili su Zapovjedništvo 209. korpusa Afganistanske nacionalne armije, u kampu Shaheen, u kojima djeluju i hrvatski mentori. General-bojnik Mohamand Katawazi, zapovjednik korpusa zahvalio je hrvatskom izaslanstvu na svim naporima koje ulažu naši mentori kako bi afganistanske snage usvojile sposobnosti koje su im potrebne za samostalno djelovanje u jačanju mira i sigurnosti Islamske Republike Afganistan. Zadnjeg dana posjeta Afganistanu ministar Krstičević i general Šundov s izaslanstvom susreli su se u Zapovjedništvu u Kabulu sa zapovjednikom misije Odlučna potpora (*Resolute Support*) generalom Johnom W. Nicholsonom.

U razgovoru su razmijenjena mišljenja o aktualnim pitanjima i aktivnostima vezanih za ovu misiju. General Nicholson zahvalio je na predanosti savezništvu, obrani zajedničkih vrijednosti i dosljednom doprinosu Republike Hrvatske i Oružanih snaga uspjehu misije Odlučna potpora, te istaknuo kako poštuje angažman pripadnika hrvatskih kontingenata u Afganistanu, njihov

saveznika, partnera, ali i od običnog afganistanskog čovjeka. Hrvatski je vojnik brend – to stalno pokazuje. Profesionalizam, pouzdanost, iskustvo, humanost, ono je po čemu smo prepoznatljivi,” rekao je ministar Krstičević, ističući kako će i nadalje naši vojnici pridonositi uspjehu ove misije.

General Šundov je nakon sastanka, a sumirajući posjet Afganistanu i našim vojnicijama i vojnicima u misiji rekao kako smo ponosni na postignuća pripadnika našeg kontingenta. “Posebice se naša spremnost i sposobnost pokazuje u glavnoj zadaći koja se provodi u misiji, a to je obuka, savjetovanje i pomoć afganistanskim snagama sigurnosti. Naše vojnkinje i vojnici prepoznatljivi su po profesionalnom i odgovornom pristupu u obnašanju zadaća kojima se pridonosi sigurnosti.” U razgovoru s generalom Nicholsonom istaknut je značaj zajedničkog djelovanja A-5 inicijative u misiji Odlučna potpora,” istaknuo je general Šundov. Ministar Krstičević i general Šundov susreli su se i s nacionalnim predstavnicima kontingenata Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije, koji zajedno s 5. hrvatskim kontingentom u okviru A-5 inicijative djeluju u misiji Odlučna potpora. Ministar Krstičević i načelnik GS OSRH izrazili su zadovoljstvo iznimno dobrom suradnjom pripadnika oružanih snaga zemalja inicijative u ostvarivanju zadaća misije, istaknuvši kako je upravo takvo djelovanje snažan doprinos izgradnji sigurnosti.

Trag koji su hrvatski vojnici ostavili u Afganistanu tijekom sudjelovanja u operaciji ISAF, te u misiji Odlučna potpora je dubok. To se može primijetiti u puno malih detalja, u prepoznavanju hrvatske zastave od Afganistanaca, pa čak i znanju ponekih hrvatskih riječi trgovaca na bazaru u bazi Marmal. U izjavama afganistanskih dužnosnika i dužnosnika misije Odlučna potpora moglo se primijetiti kako visoko mišljenje o hrvatskim vojnicima i poštovanje koje prema njima osjećaju nije tek kurtoazija.

Svaki hrvatski vojnik koji je sudjelovao u operaciji i misiji u Afganistanu svojim je radom, svojim znanjem, iskustvom, ali i lijepom riječi za svoje domaćine, pridonio izgradnji slike o OSRH. Ona je pozitivna, na nju svi možemo biti ponosni. Hrvatski vojnik je brend. ■

SKI VOJNIK BREND



Ministar Krstičević i general Šundov iskoristili su posjet kako bi se detaljno upoznali sa zadaćama svih naših pripadnika i pripadnika

Andre Bodemann i civilni predstavnik Zapovjedništva TAAC-N dr. Robert Klinke. General Bodemann zahvalio je ministru Krstičeviću na doprinosu koji Hrvatska daje u djelovanju ovog zapovjedništva. Ministar Krstičević pohvalio je aktivnosti koje provodi TAAC-N u ostvarenju ciljeva misije Odlučna potpora, a kojima pripadnice i pripadnici 5. HRVCON-a daju značajan doprinos.



profesionalizam i usmjerenost na izvršenje zadaća. Ministar Krstičević, zahvaljujući generalu Nicholsonu na posvećenosti uspjehu misije Odlučna potpora, istaknuo je kako mu je bilo zadovoljstvo vidjeti trag koji su pripadnice i pripadnici hrvatskih kontingenata ostavili u Afganistanu, djelujući na izgradnji institucija ove zemlje, ali i pridonoseći globalnoj stabilnosti i sigurnosti. “Trag o kojem govorim je prepoznat i priznat, od

POLIGON "CEROVAC"

NA INŽENJERIJSKOM POLIGONU "CEROVAC" ČETRDESETAK JE POLAZNIKA SPECIJALISTIČKE OBUKE KOJU PROVODI INŽENJERIJSKA PUKOVNIJA HKoV-a. OBUČAVAJU SE ZA PIONIRSKU, PONTONIRSKO-AMFIBIJSKU I STROJNO-GRADITELJSKU SPECIJALNOST. DVANAESTOTJEDNA OBUKA ZAPOČELA JE JOŠ U LISTOPADU, A BUDUĆE INŽENJERCE POSJETILI SMO U PREDZADNJEM TJEDNU TIJEKOM JEDNE OD VJEŽBI U SKLOPU ZAVRŠNOG TABOROVANJA...

Od kraja ove godine rod inženjerije OSRH bogatiji je za niz vojnika i vojnika koji su završili specijalističku obuku koju je provela Inženjerijska pukovnija Hrvatske kopnene vojske. Naravno, inženjerija je širi pojam i postati specijalist u tom rodu traži vrlo precizno profiliranje. U ovom su se slučaju polaznici, njih ukupno četrdesetak, obučavali za pionirsku, pontonirsko-amfibijsku i strojno-graditeljsku specijalnost. Dvanaestotjedna obuka započela je još u listopadu, a Hrvatski vojnik posjetio je buduće inženjere na Inženjerijskom poligonu "Cerovac" kod Karlovca tijekom predzadnjeg tjedna. Bili su zauzeti jednom od vježbi u sklopu završnog taborovanja. Sve je, kako



"Taborovanje zaokružuje obuku, tu polaznici moraju prikazati sva stečena znanja i vještine," objašnjava nam satnik Krešimir Sudarić, voditelj obuke i zapovjednik Satnije za obuku Inženjerijske pukovnije



SPECIJALISTIČKA OBUKA BUDUĆIH INŽENJERIJ

se vidjelo, bilo organizirano u potpunom redu, svi su polaznici morali biti zaokupljeni, ako ne praktičnim zadacima, onda pažljivim promatranjem postupaka koje su, vođeni instruktorima, provodili njihovi kolege. Oči ispod kaciga svima su širom otvorene, to su mladi ljudi s primjetnom dozom profesionalne znatiželje i entuzijazma. Svi su dragovoljni vojni rok prošli u zadnje dvije godine, ali većina dolazi iz zadnja dva naraštaja. Ono što je bilo itekako vidljivo jesu oprez te rigorozne mjere sigurnosti jer se radi i s eksplozivnim sredstvima.

"Taborovanje zaokružuje obuku, tu polaznici moraju prikazati sva stečena znanja i vještine," objašnjava nam

satnik Krešimir Sudarić, voditelj obuke i zapovjednik Satnije za obuku Inženjerijske pukovnije. Moraju pokazati mnogo, jer na kraju krajeva, svi će vrlo brzo u postrojbe, dio u samu Pukovnicu, dio u inženjerijske postrojbe gardijskih brigada, a dio u Zapovjedništvo za potporu. Iako će tamo, na svojim ustrojenim mjestima i poslovima, steći ona ključna iskustva, ona početna teško se mogu nadoknaditi. Obuka je koncipirana tako da bude konstantna, a kombinacija je teorije i praktičnog rada. Čini se da nema dugog boravka u učionicama jer polaznici, čim usvoje određeno znanje, izlaze na poligone i provode što su naučili u praksi. Sve se zaključuje

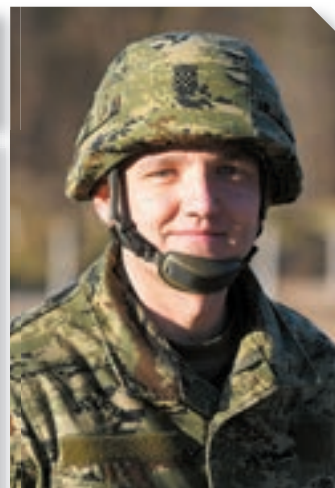
završnom vježbom, koja je za pionirsku specijalnost zamišljena tako da eksplozivnim sredstvima ruše razne elemente, pontonirci rade na jezeru, a graditelji su na inženjerijskim strojevima i sredstvima. Inženjerijski poligon "Cerovac" ispunjava sve zahtjeve koje postavlja inženjerijska obuka.

Satnik Sudarić cijeli naraštaj opisuje pozitivno: "Vrlo sam zadovoljan njima. Pokazuju veliku dozu zainteresiranosti, a ono što je najbitnije jest da shvaćaju način funkcioniranja vojnog sustava i spremni su ga prihvatiti. Žele raditi na sebi, učiti, usvajati nove vještine, ne žele se poboljšati samo kao vojnici, nego i kako osobe." Ne zaboravimo, takav stav trebaju

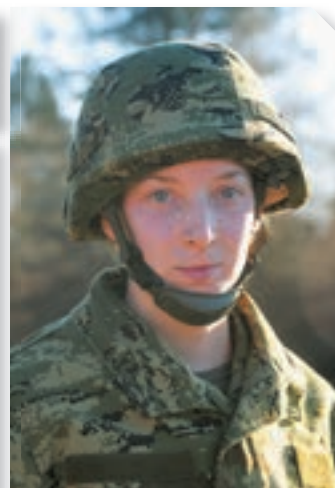
Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

vojnik Davor KOVAČ
(strojno-graditeljska specijalnost)

Bez obzira na različite specijalnosti, mi polaznici na taborovanju se nadopunjujemo, jedni bez drugih ne možemo i jedino tako možemo djelovati kao vojnici. Kraj obuke iznimno je zanimljiv, ovdje na poligonu radimo vrlo zahtjevne vježbe sa strojevima, ali i uz uporabu eksploziva. Mogu reći da će nam ova praksa dobro poslužiti u budućnosti. Sam poligon je "pravi teren", raznolik je, ima i brda i šuma i voda, moramo se prilagođavati različitim prirodnim i vremenskim uvjetima, a tako će biti i u postrojbama.

vojnkinja Jelena VUJEVIĆ
(pionirska specijalnost)

Za zapovjednike i instruktore mogu reći da su odlični. Diješe s nama iskustva, pa i ona iz Domovinskog rata. I iz tih se priča može puno naučiti, a ne ustručavamo se upitati ih ako nas nešto zanima. Dragovoljno služenje završila sam u srpnju ove godine, a poziv da postanem djelatna vojnkinja jako me obradovao, odmalena sam željela ući u vojsku. Drago mi je i što sam u pionirskoj specijalnosti, to je pravi izazov koji donosi i veliku odgovornost, prvo prema kolegama, a onda prema samoj sebi. No, instruktori nam pomažu da se suočimo s tim izazovom.

vojnik Danijel OŠTRINA
(pontonirsko-amfibijska specijalnost)

Većinu praktičnog rada provodimo na jezerima, učimo kako što učinkovitije svladati vodene prepreke, radimo sa skelama, čamcima, izvanbrodskim motorima... Svjestan sam da je naša specijalnost bitna u modernim vojnim doktrinama u kojima se traži pokretljivost i brzina postrojbi. Budućnost? Želim dati sve od sebe, stalno raditi na svojoj psihofizičkoj spremnosti i uhvatiti prvu priliku za dočasnički čin. Gledam je i kroz međunarodne misije.



BUKA N JERACA

podržati i instruktori te svi zaduženi za izradu i provedbu obuke, stoga pažljivo prate i implementiraju sve stručne i NATO-ove standarde, taktike, tehnike i procedure. "Da bismo prenijeli znanje na mlade vojnike, trebamo i mi stalno poboljšavati sebe," tvrdi voditelj obuke. Veseli ga što među instruktorima uz iskusne pripadnike sad ima i nove, kojima su nedavno dodijeljeni prvi dočasnički činovi, a koji su im, kako je rekao: "apsolutno dostojni nasljednici". ■

➔ VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

ZAVRŠNI 'TEST'

SPECIJALISTIČKA VOJNA OBUKA ZA TENKISTE POČELA JE POČETKOM LISTOPADA, A 14. PROSINCA NA SLUNJSKOM JE POLIGONU ODRŽANO ZAVRŠNO BOJNO GAĐANJE. ZA MLADE VOJNIKE, NJIH 40, TO JE BIO DOGAĐAJ PREPUN ADRENALINA, STREPNJE, ALI, VIŠE OD SVEGA, TOČNIH POGODAKA



Polaznici specijalističke vojne obuke za tenkiste, koji se od početka listopada pripremaju za zadaće ciljača i vozača tenkova M-84, proveli su 14. prosinca na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" kraj Slunja završni test svojih sposobnosti – bojno gađanje iz svih tenkovskih oružja: topa 125 mm, PKT-a i NSV-a 12,7. Bio je to predzadnji tjedan obuke

u kojoj su mladi vojnici, uz pomoć svojih iskusnih instruktora iz Obučne bojne Pješake pukovnije ZOD-a "Fran Krsto Frankopan" te instruktora pridodanih iz Tenkovske i Oklopne bojne GOMBR-a, svladavali moćne strojeve i, konačno, brojnim uspješnim pogocima u mete jasno dokazali svoju vještinu i spremnost. Natporučnik Zdenko Valjetić, za-

povjednik 3. obučne satnije Obučne bojne Pješake pukovnije, i sam tenkist s 22 godine iskustva, objašnjava što je sve 40 polaznika obuke – 22 ciljača i 18 vozača tenka, trebalo proći prije nego što su pristupili bojnom gađanju. "Morali su završiti dragovoljno služenje vojnog roka. Specijalistička vojna obuka za njihove dužnosti počela

je 4. listopada i obuhvaćala je tri razdoblja. Prvo je trajalo dva tjedna i tijekom njega trebali su obnoviti znanja svojih općih vojnih zadaća. U drugom, koje je trajalo osam tjedana, stjecali su specijalistička znanja, odnosno upoznivali su se s tenkom M-84 za obavljanje svojih dužnosti vozača i ciljača. U tom razdoblju naučili su voziti tenk, naučili su se

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

SPOSOBNOSTI I PRECIZNOSTI

služiti uređajima na mjestu ciljača, i konačno, obavili su školska gađanja na rednom broju 1, 3, 5 i 7. Sad, u jedanaestom tjednu obuke, trebaju provesti bojno gađanje i njemu nazočimo. Slijedi im još tjedan obuke u kojem će razdužiti opremu, dobiti zaključne ocjene i sl., nakon čega će im biti uručena rješenja o mjestima na koja će ubuduće biti raspoređeni,

odnosno rješenja o mjestima postavljena. Ovo je bojno gađanje zapravo završetak njihove obuke, to je za njih kao tenkiste neka vrsta mature koju polažu i nakon koje su spremni raditi taj posao," objašnjava natporučnik Valjetić dok s osmatračnice istodobno nadzire točnost pogodaka mladih posada. A pogodaka je bilo puno, jednako

kao i adrenalinskog uzbuđenja, ali i sreće polaznika specijalističke obuke kojima su, u tjednu nakon uspješno provedenog završnog gađanja, uručene ocjene i rješenja o mjestima postavljena na kojima će ubuduće raditi.

Narednik Mario Galić, instruktor oklopništva u Obučnoj bojni Pješake pukovnije, 3. obučna satnija,

pod čijim se budnim okom gađanje odvijalo, nije krio zadovoljstvo. Svaka je tenkovska posada gađala iz topa i PKT-a, trima projektilima u tri mete. Narednik Galić na kraju je zaključio: "Iznimno sam zadovoljan svim što su polaznici pokazali, zadovoljan sam tim kako su bili motivirani, kako su nas slušali i pamtili sve što smo od njih tražili." ■

 VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"


natporučnik Zdenko Valjetić,
zapovjednik 3. obučne satnije
Obučne bojne Pješačke pukovnije



narednik Mario
Galić, instruktor
oklopništva u
Obučnoj bojni
Pješačke pukovnije,
3. obučna satnija

Bio sam u tenku 22 godine i sad, na kraju obuke, mogu reći da sam zadovoljan – i gledajući rezultate gađanja i broj pogodaka, ali i što se tiče zalaganja i volje koje su polaznici pokazali. Motivacija im je izrazito visoka. Biti dobar tenkist sklop je nečega što mi je teško objasniti, to treba voljeti. Kad prvi put uđete u tenk doživite šok: toliko je tih uređaja i mehanizama kojima treba naučiti rukovati u vrlo kratkom vremenu. Jako sam zadovoljan jer dovesti ih do razine znanja i vještine koje danas pokazuju znači dovesti ih do razine na kojoj su operativno sposobni vojnici. U radu s njima, osim nas, sudjelovali su i dočasnici pridodani iz STO-a te iz Tenkovske bojne i Oklopne bojne GOMBR-a. Zapovjednici desetina sudionici su Domovinskog rata, dakle ljudi koji su iskusni i stvarno sve dobro znaju.

Današnje bojno gađanje vrhunac je cjelokupne obuke koju smo provodili s polaznicima specijalističke vojne obuke na tenku M-84. Svaka posada ima tri projektila, a gađaju se tri cilja, iz topa i PKT-a. Ovo je događaj na kojem sve ono što su naučili tijekom zadnja tri mjeseca trebaju pokazati. Kao instruktor iznimno sam zadovoljan svim što su polaznici pokazali, zadovoljan sam kako su nas slušali i pamtili sve što smo im govorili i pokazivali. Naučili su sve što je trebalo i dobri su.



**vojnik Dominik Budisavljević**

Ovdje sam na specijalističkoj vojnoj obuci za mjesto ciljača na tenku. Obuka je pri kraju. Danas smo imali bojno gađanje koje je prošlo u najboljem redu i zadovoljan sam. Ima u tome dosta adrenalina, dobar je osjećaj biti u tenku i gađati. Imali smo izvrsne instruktore koji su nas svemu naučili i za sve nas pripremili. Što se tiče složenosti čitavog obučnog procesa, za mene tu nije bilo iznenađenja: moj je otac bio u vojsci, znam što je vojska, upoznat sam s tim i očekivao sam da će biti zahtjevno. Nakon završetka obuke bit ćemo raspoređeni u postrojbe, ja ću vjerojatno u Đakovo, i nastavljam graditi vojnu karijeru.

**vojnik
Ante Bilić**

Danas smo imali bojno gađanje iz tenka M-84. Na obuci sam za vozača i osjećaj je neopisiv. Koliko god sam iz priča slušao kako je voziti tenk – sasvim je poseban osjećaj to doživjeti. Adrenalina i strepnje bilo je dok smo čekali svoj red, ali kad smo krenuli sve je nestalo i ostala je samo zapovijed i zadaća koju treba izvršiti. Znali smo da će obuka biti naporna, da ćemo morati puno učiti, ali isplatilo se i upornim smo radom postigli što smo željeli.



➔ 2. MEHANIZIRANA BOJNA PUME

“BOJNA KONTINUIRANO SVAKE GODINE NA SVOJU OBLJETNICU ODRŽAVA VOJNO-NATJECATELJSKI I SPORTSKO-NATJECATELJSKI DAN. NOVINA JE DA SMO OVE GODINE PRVA POSTROJBA KOJA U SKLOPU SVOJEG DANA ODRŽAVA NATJECANJE NAJBOLJIH TIMOVA,” ISTIČE PUKOVNIK ŽELJKO MARINOV, ZAPOVJEDNIK PUMA, INAČE PRVE POSTROJBE KOJA SE ODLUČILA ZA TAKVO OBILJEŽAVANJE SVOJEG DANA...

2. mehanizirana bojna Pume Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, smještena u vojarni u Našicama, svoj je dan 16. prosinca odlučila proslaviti u natjecateljskom duhu, i to ne samo odmjerenjem snaga u sportovima, nego i natjecanjem u vojnim vještinama, u organizaciji Dočasničkog lanca potpore Puma i uz suglasnost zapovjednika pukovnika Željka Marinova koji je na čelu Bojne zadnje četiri godine i s kojim smo tom prilikom razgovarali.

“Bojna kontinuirano svake godine na svoju obljetnicu održava vojno-natjecateljski i sportsko-natjecateljski dan. Prije dvije godine prvi smo put na Dan bojne održali natjecanje oklopno-mehaniziranih posada. Ono se održalo i ove godine, ali novina je da smo ove godine prva postrojba koja u sklopu svojeg dana održava natjecanje najboljih timova,” ističe zapovjednik Puma pukovnik Željko Marinov. Inače, Pume su prva postrojba koja se odlučila za takvo obilježavanje svojeg dana.

Bojna, naime, ima 42 borbena vozila pješništva koja imaju tri stalna člana posade i sedam članova u iskrcajnom dijelu. Sve ono za što se tijekom godine vojnici, posade i desetine uvježbavaju i za što su osposobljeni, na natjecanju provode na terenu kroz određen broj radnih točaka. Zapovjednik kaže da na taj način pokazuju sve svoje vojne sposobnosti i vještine te uvježbanost. No, uz vojno natjecanje, održano je i ono klasično: u malom nogometu, stolnom tenisu, šahu i odbojci, i to na razini brigade.

“2. mehanizirana bojna Pume u ovih je osam godina, otkako je ustrojena, prošla preseljenje iz Varaždina, kao i bezbroj vježbi, a oko 500 njezinih pripadnika sudjelovalo je u mirovnim misijama NATO-a i UN-a. Sama postrojba svojim je radom i čuvanjem tradicije 7. gardijske brigade te provedbom svih zadaća i vježbi opravdala sve ono što je naslijedila od pripadnika 7. gardijske brigade i s ponosom naglašavam da je ova postrojba u potpunosti obučena za provedbu svih zadaća koje nas u sklopu naše misije mogu očekivati,” smatra pukovnik Marinov. Ponosan je što je 2. mb u zadnjih nekoliko godina, posebice zadnje tri, prošla sve razine vježbi koje je mogla proći kao bojna.

MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA PUMA 16

“Sve naše manevarske postrojbe prošle su ocjenjivanja i vježbe na zemljištu razine satnije, kao i sve naše postrojbe borbene potpore. U 2016. posebno ističem da su dvije mehanizirane satnije sa svim elementima borbene potpore prošle ocjenjivanje i vježbe na razini ne samo HKoV-a, nego i OSRH, a pripadnici postrojbi prošli su i međunarodnu vojnu vježbu Puma 16, u koju je bilo uključeno oko 550 pripadnika Puma te snaga SAD-a,” naglašava zapovjednik, ponosan na tu vježbu kojoj su prethodili mjeseci rada, planiranja i obučavanja. Vježba je u potpunosti provedena uspješno, bez izvanrednih događaja i bez narušavanja mjera sigurnosti.

Ono što ih očekuje u novoj godini ocjenjivanje je Mehanizirane satnije, koje će provesti zapovjednik Brigade tijekom siječnja, a nakon toga slijedi provedba obuke razine voda i satnije koja je nastavak dosadaš-

DAN POSTROJB



PUME U RATU I MIRU

Sedma gardijska brigada Pume od svojeg ustrojavanja 1992. i ratnog puta, nastavila je tradiciju i život kao gardijska postrojba kroz 2. mehaniziranu bojnu Pume kao sljednicu u okviru Gardijske oklopno-mehanizirane brigade OSRH. Sam put 7. gardijske brigade te njezine sljednice, 2. mb Pume, i ratni i mirnodopski, bio je složen. U ratu su Pume prošle mnoge operacije, a kao najznačajnija, kruna njihovih ratnih operacija, ulazak je u grad Knin i njegovo oslobađanje. Nakon operacija koje su potom slijedile, prešlo se na mirnodopski ustroj. Preustrojem OSRH, 2. mehanizirana bojna postala je 2007. postrojba u okviru GOMBR-a te je imala sjedište u Varaždinu. Sukladno Odluci načelnika GS OSRH iz 2008. godine, postrojba je preseljena u Našice te otad do danas na toj lokaciji živi i radi. "Želim istaknuti iznimnu suradnju pripadnika 2. mehanizirane bojne i Udruge 7. gardijske brigade te svih njezinih pripadnika koji su danas u mirovini ili su aktivni i rade u nekim drugim postrojbama. Njeguemo tradiciju pripadnika 7. gbr, i kao takvi živimo i radimo i provodimo sve aktivnosti, to nam je iznimna čast i ponos," zaključuje zapovjednik Puma.

HRVATSKI
VOJNIK

broj 516 / 30. prosinca 2016.

17

Petra KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT



E U NATJECATELJSKOM DUHU



Na natjecanje borbenih timova prijavilo se ukupno devet timova koji su morali proći 14 radnih točaka: utovar i istovar kamiona, sastavljanje pješačkog naoružanja, topografija, bacanje bombi u cilju, nošenje ranjenika, prelazak preko balvana, prelazak minskog polja, žičane zapreke, prolazak područja u NBK kontaminiranim uvjetima, penjanje na osmatračnicu, prelazak opasnog područja i nošenje binoma

2. MEHANIZIRANA BOJNA PUME



STOŽERNI NAREDNIK DALIBOR ŠKVARIĆ, SATNIJA ZA VATRENU POTPORU

“Na natjecanju u povodu obilježavanja Dana 2. mb Pume organizirali smo taktičko gađanje, i to, prvi put u OSRH, airsoft replikama koje inače dolaze iz Japana. Te su se replike u Hrvatskoj počele koristiti za *team buildinge*, a naša ih vojska i policija mogu koristiti u obuci. Neke ih postrojbe koriste u obuci, ali mi smo prvi u OSRH koji ih koristimo na natjecanju. U taktičkom airsoft gađanju meta sudjelovalo je 36 pripadnika, odnosno devet timova po četiri osobe. Jako sam zadovoljan, a i sami rezultati pokazuju koliko su sudionici bili motivirani.”



njih aktivnosti. “Mi radimo na promidžbi Bojne, ali na način da na Dan postrojbe prikazemo rad koji provodimo tijekom godine. To je na tragu svega što smo tijekom ovih nekoliko godina postavili kao standard. Primjerice, uveli smo Kodeks Bojne, a kao standard smo si postavili integracijsku obuku novopridošlih pripadnika i dodjelu beretki,” kaže pukovnik Marinov te dodaje kako bit bojne, bit tima, desetine, voda i satnije nije jedan čovjek koji zapovijeda. Ako svaki pojedinac ne da svoj obol u tome, nema dobrog tima, desetine, voda, satnije ni bojne, niti će zadaća biti provedena.

“Kao zapovjednik uvijek zahvalim svim pripadnicima Bojne na profesionalnosti i ozbiljnosti, u provedbi zadaće i u njihovu radu. Bojna sigurno ne bi ostvarila sve te rezultate da svi pojedinci uklopljeni u cjelinu nisu dali svoj puni doprinos. Upravo je timski rad ono što se demonstriralo i na ovom natjecanju,” zaključio je zapovjednik Puma.

NATJECANJE POSADA BVP-a I NATJECANJE BORBENIH TIMOVA

Važnost timskog rada ističe i prvi dočasnik Puma časnički namjesnik Karolj Mikuš. “S obzirom na to da smo mi, kao Dočasnički lanac potpore, odgovorni za obuku pojedinaca i malih skupina, svake godine na Dan bojne organizi-

ramo ovakvo natjecanje. Ove smo se godine odlučili za natjecanje posada BVP-a te natjecanje borbenih timova. Iako mi ustrojbeno timova nemamo, svaka je desetina dala po tim za ovo natjecanje,” objašnjava prvi dočasnik. Kaže kako su se za takva natjecanja odlučili zato jer vojnik nikad u zadaću ne ide sam, nego je tendencija da se radi u timu.

Na natjecanje borbenih timova prijavilo se ukupno devet timova koji su morali proći 14 radnih točaka: utovar i istovar kamiona, sastavljanje pješačkog naoružanja, topografija, bacanje bombi u cilju, nošenje ranjenika, prelazak preko balvana, prelazak minskog polja, žičane zapreke, prolazak područja u NBK kontaminiranim uvjetima, penjanje na osmatračnicu, prelazak opasnog područja i nošenje binoma. Kako nam objašnjava prvi dočasnik, točke su koncipirane tako da svaki član ima neku zadaću, a tu se onda vidi organizacija rada tima.

Natjecanje posada BVP-a M80A obuhvaćalo je pet radnih točaka. Prva je na redu bila zamjena članka gusjeničnog platna, a zatim su posade izišle na poligon gdje su imale sastavljanje i rastavljanje zajedničkog naoružanja, taktičku vožnju, šlepanje pokvarenog BVP-a, vožnju unatrag te taktičku vožnju u NBK uvjetima. Na zadnjoj točki posade određuju udaljenost od cilja i namještaju svoje ciljničke naprave na tu udaljenost. Na svim se točkama zbrajaju vremena potrebna za obavljanje zadaće, a postoje i kazneni bodovi ako nešto nije napravljeno prema procedurama. ■

POLAGANJE VIJENACA I SVEČANO POSTROJAVANJE



U prigodi obilježavanja Dana bojne Pume 19. prosinca, položeni su vijenci i zapaljene svijeće za sve poginule, nestale i umrle pripadnike postrojbe. Na svečanom postrojavanju pročitana je povjesnica postrojbe, a obratili su se zapovjednik 2. mb Pume pukovnik Željko Marinov i zamjenik zapovjednika HKoV-a brigadni general Siniša Jurković, koji je čestitao obljetnicu te božićne blagdane i svima poželio uspjeh u 2017. godini.

OJL, foto HRZ i PZO

HRZ i PZO



PROMOCIJA TREĆEG NARAŠTAJA OMANSKIH PILOTA

“Uspješan završetak letačke obuke još jednog naraštaja omanskih pilota potvrđuje visokih standarda i sposobnosti koje je Eskadrila aviona HRZ-a i PZO-a razvila u školovanju pilota,” istaknuo je pukovnik Damir Barišić

U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zadru održana je 16. prosinca promocija trećeg naraštaja pilota Kraljevskog ratnog zrakoplovstva Sultanata Omana (*Royal Air Force of Oman – RAFO*) koji se školuju u Zemunik. Promociji su nazočili zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Miroslav Kovač, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra obrane te načelnika GS OSRH, zapovjednik omanske zrakoplovne baze “Masirah” i izaslanik zapovjednika Kraljevskog ratnog zrakoplovstva Sultanata Omana brigadir Naser Said Al Saaidi i drugi.

Brigadni general Miroslav Kovač istaknuo je kako je zajednički projekt rezultat napora, rada i profesionalnosti i omanske i hrvatske strane. “Upravo je partnerski pristup rezultirao uspješno provedenom obukom bez ijednog izvanrednog događaja,” naglasio je general Kovač. Također je uputio čestitke pilotima, zrakoplovnim tehničarima, nastavnicima letenja i ostalom osoblju koje je sudjelovalo u obuci omanskih pilota. Zamjenik zapovjednika Eskadrile aviona pukovnik Damir Barišić istaknuo je kako je uspješan završetak letačke obuke još jednog

naraštaja omanskih pilota potvrđuje visokih standarda i sposobnosti koje je Eskadrila aviona HRZ-a i PZO-a razvila u školovanju pilota. Naglasio je da za pilotsko zvanje nisu dovoljne samo sposobnosti i znanja, nego je to poziv pun izazova koji traži stalno usavršavanje i učenje. Predstavnik Pilotske škole pukovnik Tomislav Pušnik osvrnuo se na postignute rezultate svih uključenih u dosadašnje školovanje omanskih pilota i naglasio važnost međusobnog uvažavanja i suradnje bez kojih rezultati ne bi bili na tako zavidnoj razini.

Prigodnim riječima nazočnima se obratio i brigadir Naser Said Al Saaidi. Izrazio je zahvalnost pripadnicima Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane na stručnosti i profesionalnosti koje su pokazali tijekom provedbe letačke obuke. Istaknuo je kako su omanski polaznici imali priliku ne samo steći nova znanja i vještine koji će pridonijeti borbenoj spremnosti omanskog zrakoplovstva, nego i steći neprocjenjiva iskustva u svakodnevnim društvenim kontaktima i upoznati se s ovdašnjom kulturom i običajima. ■

U trećem je naraštaju omanskih pilota školovanje na avionu Pilatus PC-9 u 93. zb uspješno završilo osam polaznika. Letačka obuka obuhvaćala je šest razdjela: temeljno i akrobatsko, instrumentalno, navigacijsko, noćno i grupno letenje, kao i završnu kombinaciju svih profila obuke. U obuci omanskih polaznika sudjelovalo je 18 pilota Eskadrile aviona, koji su i ovaj put pokazali kako su u potpunosti osposobljeni za provedbu letačke obuke pripadnika stranih oružanih snaga.



➡ VOJARNA "CROATIA"



NOVE VOJNOPOLICIJE

Domagoj VLAHOVIĆ, fotoarhiva Pukovnije Vojne policije

PUKOVNIJA VOJNE POLICIJE PRIMILA JE 16. PROSINCA U SVOJE REDOVE NOVE KADROVE I "OSNAŽILA" POSTOJEĆE. TO JE OSTVARENO KROZ TRI RAZLIČITA OBUČNA DOGAĐAJA. PRVI JE TEČAJ ZA OSPOSABLJAVANJE SLUŽBENIH OSOBA VP-a KOJI JE USPJEŠNO ZAVRŠILO DVADESETAK PRIPADNIKA OSRH. NADALJE, NEKOLIKO JE DJELATNIH PRIPADNIKA VP-a KROZ IZOBRAZBU ZA RAZVOJ VOĐA U ORGANIZACIJI DOČASNIČKE ŠKOLE HVU-a STEKLO PRVI DOČASNIČKI ČIN. NA KRAJU, ODABRANI PRIPADNICI PVP-a PROŠLI SU TEČAJ ZA STJECANJE DODATNE OSPOSABLJENOSTI VP-a "ANTITERORIST", VJEROJATNO NAJZAHTJEVNJI OBLIK IZOBRAZBE VOJNIH POLICAJACA....

Svečanost održana 16. prosinca u zagrebačkoj vojarni "Croatia" bila je pomalo neuobičajena za ovo doba godine. U vrijeme u kojem uglavnom obilježavamo blagdane, obljetnice ili rezimiramo godišnja postignuća, Pukovnja Vojne policije (PVP) službeno je zaključila intenzivno razdoblje zahvaljujući kojem je u svoje redove primila nove kadrove i "osnažila" postojeće. To je ostvareno kroz tri različita obučna događaja. Prvi je Tečaj za osposobljavanje službenih osoba VP-a, čijim je uspješnim završetkom skupina od dvadesetak pripadnika različitih postrojbi OSRH stekla status ovlaštene službene osobe, tj. vojnostručnu specijalnost vojnog policajca. Nadalje, nekoliko je djelatnih pripadnika VP-a kroz Izobrazbu za razvoj vođa u organizaciji Dočasničke škole HVU-a steklo prvi dočasnički čin. Na kraju, odabrani pripadnici PVP-a prošli su Tečaj za stjecanje dodatne osposobljenosti VP-a "antiterorist", vjerojatno najzahtjevniji oblik izobrazbe vojnih policajaca. U vojarni "Croatia" su načelnik Službe VP-a brigadir Vlado Kovačević, zapovjednik Pukovnije VP-a brigadir Mate Radoš i prvi dočasnik OSRH časnički namjesnik Dominik Ban uručili prve činove, beretke, vojnopolicijske značke i potvrde o završetku tečaja svim polaznicima. Širu priču o dvama tečajevima Hrvatski vojnici čuo je nakon svečanosti, i to od pukovnika Mile Skukana, zapovjednika

Središta Vojne policije za obuku "Bojnik Alfred Hill", koje je bilo njihov organizator i provoditelj.

"Tečaj za ovlaštene službene osobe ključni je 'alat' s pomoću kojeg VP dobiva kvalitetno osoblje. Praktično je riječ o prekvalifikaciji jer u VP ne može nitko tko nema barem godinu dana iskustva u ustrojstvenim cjelinama OSRH," objašnjava nam pukovnik Skukan u svojem

uredu. Nedavno završeni Tečaj trajao je petnaest tjedana ili 525 nastavnih sati, a sastojao se od teorijskog i praktičnog dijela. Teorijski se provodio u središtu "Alfred Hill", a praktični u postrojbama, tj. u satnijama temeljne Vojne policije. Obuhvaćao je sedamdeset sati tijekom kojih je dvadesetak budućih vojnih policajaca uz instruktore i mentore iz postrojbi u tipičnim radnim danima provodilo



Uručivanje beretki, vojnopolicijskih znački i potvrda o završetku tečaja

JSKE SNAGE ZA NOVE IZAZOVE

VOJARNA "CROATIA"

sve temeljne vojnopolijske radnje i postupke. Osnovnih predmeta bilo je sedam: Temeljne odrednice VP-a OSRH, Vojnopolijski poslovi, Sprečavanje kriminaliteta i kriminalističko istraživanje, Vojna i policijska psihologija, NATO VP zadaće i procedure, Vojnopolijske ovlasti te Oružje i oprema. Cijelo vrijeme kandidati su imali pismene ispite i praktične provjere znanja: ispita je bilo čak dvadeset! Najzahtjevniji su bili završni pismeni te usmeni ispit pred povjerenstvom koje je, zbog osiguravanja potpune objektivnosti, vodio predstavnik Službe Vojne policije. Takvi kriteriji ne čude jer i sama Središnjica za upravljanje osobljem, koja vrši odabir kandidata, među prijavljenima traži najkvalitetnije. Pukovnija Vojne policije definirana je kao postrojba s posebnim uvjetima popune, selekcija za vojnog policajca traži provjeru motoričkih i psihičkih sposobnosti, dodatni zdravstveni pregled i sigurnosnu provjeru. No, ni to nije dovoljno jer "(...) naši polaznici moraju biti visokomotivirani, kvalitetni i dobro obučeni vojnici, dokazani kroz minimum godinu dana u odori OSRH." Na kraju krajeva, u VP-u će se od njih tražiti dimenzija više u odnosu na ono što su pružali prije. Dobivanjem vojnopolijske značke oni dobivaju ovlasti koje uključuju primjenu sile, stoga moraju biti osobito pažljivi. Obavljat će osjetljiv posao, ali objektivno i profesionalno, uz striktno poštivanje zakona i drugih službenih



Tečaj za ovlaštene službene osobe ključni je alat s pomoću kojeg VP dobiva kvalitetno osoblje. Praktično je riječ o prekvalifikaciji jer u VP ne može nitko tko nema barem godinu dana iskustva u ustrojstvenim cjelinama OSRH

akata, a imat će odgovornost ne samo prema vojnom, nego i prema civilnom sustavu. Nakon završetka Tečaja svi su polaznici raspoređeni u satnije temeljne Vojne policije i izvršavat će vojnopolijske zadaće. S vremenom će se dublje profilirati, a zadaća je zapovjednih struktura tih satnija, kao i Dočasničkog lanca potpore, da prepoznaju njihove kvalitete i afinitete. Nove razine podrazumijevaju put ka dočasničkom činu, užim specijalnostima vezanim, npr., uz kriminalistiku, promet, posebne oblike osiguranja, pa čak i specijalnu Vojnu policiju. Potonja je osposobljenost posebna priča, kroz nju se traže djelatnici za Satniju specijalne Vojne policije koja je, po riječima pukovnika Skukana: "(...) u rangu najboljih postrojbi OSRH, može provoditi najstroženije i najteže vojnopolijske zadaće." Broj kandidata na Tečaju

za stjecanje dodatne osposobljenosti VP-a "antiterorist" bio je mali, no optimalan za potrebnu popunu Satnije, a niti ne može biti veći zbog najviše razine zahtjevnosti. I tu je bilo teorijske pripreme, ali najzanimljiviji dio bila su dva tjedna u vojarni "Josip Jović" u Udbini. "Ovo je bio prvi, šestotjedni pilot-tečaj, a kroz obuku su polaznici potvrdili sposobnosti koje smo od njih i očekivali," tvrdi pukovnik Skukan. Na terenu u Udbini boravio je i zapovjednik SSVP-a satnik Andrej Smolek, koji nam je rekao da su kandidati morali proći liječnički pregled za specijalne postrojbe, psihologijska testiranja, kriminalističku, sigurnosnu i tjelesnu provjeru te selektivnu obuku. "Trećina tečaja sastoji se od teorijskih sadržaja, trećina od praktičnih vježbi na terenu, a trećina od praktičnog rada kroz kontinuirane vojnopolijske

operacije u svim vremenskim uvjetima, danju i noću, koristeći procedure planiranja i provedbe uza svu opremu, sredstva, oružje i vozila koji se koriste u Pukovnji," nabrojio je satnik Smolek, dodajući da je obuka koja je stvorila nove elitne vojne policajce udovoljila NATO-ovoj Savezničkoj združenoj doktrini za vojnu policiju.

"Vojni policajac ne može biti svatko," ne bez ponosa zaključuje pukovnik Skukan, navodeći da Vojna policija OSRH tradiciju izvrsnosti ima još od Domovinskog rata kad je, netipično za taj rod, itekako aktivno na bojišnicama pridonijela obrani i oslobađanju Hrvatske. U jednakom je stilu nastavila 2000-ih, kad je bila nositelj prvih hrvatskih kontingenata u Afganistanu i "prokrčila" put kasnijem ulasku u NATO, pa i postala ugledan obučavatelj stranih kolega. Iznoseći ukupnu ocjenu za obučne skupine, pukovnik Skukan optimistično je istaknuo da su vojnkinje i vojnici pokazali da će biti pravi sljednici tradicije VP-a. ■



vojnkinja Maja ZELJAK i natporučnik Krešimir BURJA, najbolji polaznici Tečaja za OSO VP-a

"Bila sam pripadnica Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, konkretno Topničko-raketne bojne na Slunju. Želim se i dalje usavršavati pa sam se prijavila na Tečaj vodena mišlju da je Vojna policija jedna od najboljih postrojbi OSRH. U obuci se učilo jako mnogo i kontinuirano, bit je u tome da vojnkinja postane vojni policajac. Između tih dvaju pojmova velika je razlika koje prije obuke nisam bila svjesna, a sad ću imati puno veću odgovornost. Inače, studiram pravo i u budućnosti se vidim u kriminalističkoj Vojnoj policiji.

"Zadnju godinu radim u Pukovnji Vojne policije na dužnosti časnika za kineziologiju. Prije toga bio sam zapovjednik tenkovskog voda u Oklopnoj bojni Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Vojna policija privlačila me od samog početka vojne karijere jer je posao u njoj vrlo dinamičan i traži kontinuirano zalaganje za uspješno obavljanje svakodnevnih zadaća. Tečaj za ovlaštene službene osobe VP-a jedan je od zahtjevnijih tečajeva u OSRH, a najveća pomoć bili su instruktori koji su sa svojim dugogodišnjim iskustvom u obavljanju vojnopolijskih poslova najbolji izbor za obučavanje novih pripadnika Vojne policije. Želim svojim zalaganjem ostvariti vojničke ambicije, završetak Tečaja prvi je korak, a sad sam stekao uvjete da budem zapovjednik voda u VP-u.

Domagoj VLAHOVIĆ, foto Domagoj OPAČAK (Ured Predsjednice RH)

VOJARNA "TUŠKANAC" 

VIRIBUS UNITIS **IZAZOV TJELESNE SPREMNOSTI**

DRUGO IZDANJE NATJECANJA *VIRIBUS UNITIS*, KOJE JE IZNIMNO ZAHTJEVNO I BAZIRA SE NA METODAMA FUNKCIONALNOG TRENINGA, BILO JE PRAVI MALI SPORTSKI SPEKTAKL I POKAZALO IZVANREDNU TJELESNU SPREMNOST NATJECATELJA IZ RAZNIH POSTROJBI OSRH...

VOJARNA "TUŠKANAC"



Na ceremoniji zatvaranja, pehare i medalje najbolje plasiranima uručio je izaslanik Predsjednice Republike dr. sc. Tomislav Mađžar

POBJEDNICI

Ekipno

1. PZB
2. HVU
3. GMBR

Pojedinačno žene

DO 29 GODINA:

poručnica Kristina Kojundžić (PZB)

30 – 39 GODINA: vojnica Tina Majić (HVU)

40 – 45 GODINA: narednica Martina Grof (PZB)

45+ GODINA: časnička namjesnica

Darinka Kotarski (PZB)

Pojedinačno muškarci

DO 29 GODINA: skupnik Josip Jakim (PZB)

30 – 39 GODINA: vojnik Hrvoje Kardum (GMBR)

40 – 45 GODINA: nadnarednik

Vjekoslav Krištić (PZB)

45+ GODINA: stožerni narednik

Dalibor Delić (PZB)

Fizički najzahtjevnije sportsko natjecanje u Oružanim snagama RH pustilo je korijenje, i taj zaključak može obradovati svakog tko zna koliko je tjelesna spremnost pripadnika bitna za svaku vojsku svijeta. Iako je drugo održano godinu i pol nakon prvog (u lipnju 2015.), natjecanje *Viribus Unitis* – izazov tjelesne spremnosti u organizaciji Počasno-zaštitne bojne na putu je da postane redovit godišnji događaj. Tu je intenciju osnažila i predsjednica Republike i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, dajući ovogodišnjem natjecanju svoje pokroviteljstvo. Već i letimičan pogled na sve što vojnici i vojnice trebaju izvesti da bi postigli što bolji plasman na natjecanju pokazuje da ono nije samo tjelesna provjera nego izazov. Kriteriji su, ako ne ekstremni, onda svakako viši od onih koje podrazumijevaju ionako vrlo zahtjevne regularne provjere pripadnika OSRH. Znakovito je da natjecanju mogu pristupiti samo natjecatelji koji predoče liječničku potvrdu ne stariju od 30 dana. No, motiviranih da odgovore na izazov, u zagrebačkoj vojarni "Tuškanac" 21. prosinca nije nedostajalo. U ženskoj i u muškoj konkurenciji bilo ih je ukupno četrdesetak, raznih činova i iz raznih grana i postrojbi

OSRH. "Osim sebe, predstavljate i svoje postrojbe, njihovu snagu i moć, snažnog, izdržljivog i sposobnog hrvatskog vojnika, spremnog za obranu svoje domovine," poručio im je na otvaranju natjecanja zapovjednik PZB-a brigadir Elvis Burčul.

Da podsjetimo, ideja o natjecanju javila se kod pripadnika Počasno-zaštitne bojne, koji se godinama usavršavaju i educiraju u svim



"Osim sebe, predstavljate i svoje postrojbe, njihovu snagu i moć, snažnog, izdržljivog i sposobnog hrvatskog vojnika, spremnog za obranu svoje domovine," poručio je na otvaranju natjecanja zapovjednik PZB-a brigadir Elvis Burčul

elementima tzv. funkcionalnog treninga/fitnessa. "Mislim da takav trening može povećati tjelesnu spremnost vojnika i za 30 %," kaže nam stožerni narednik Dalibor Delić. On je organizator, ali i natjecatelj, koji vlastitim primjerom potvrđuje svoje riječi. Iako je navršio 45, u impresivnoj je formi. "Ovo je trening koji poboljšava mišićnu i kardiovaskularnu izdržljivost, snagu, brzinu, mobilnost i fleksibilnost, znači, potpuno je funkcionalan... Obuhvaća sve što se traži od vojnika na terenu," navodi stožerni narednik Delić. Sportska dvorana vojarnе "Tuškanac" stvarno je tog dana izgledala kao borilište na kojem se održava pravi mali spektakl. Na parketu su bile uredno poredane strunjače, sprave i utezi, glasno je odzvanjalo *techno* i *house* glazba, bliska onima koji dio svojeg vremena provode u teretanama. Uz glazbu često se čuo i glas komentatora koji je na mikrofon objašnjavao sve što natjecatelji trebaju izvesti. U jednom od kutova bilo je platno na kojem su se mogli pratiti rezultati koje je ažurna ekipa iz PZB-a isporučivala u realnom vremenu. Suci su bili civilni, licencirani stručnjaci za funkcionalni trening. Bočno od "borilišta" bile su postavljene sjedalice i klupe za gledatelje koji su

zainteresirano pratili natjecanje, bodrili kolege iz postrojbi, ali i sve druge. Dio natjecanja popratila je i ekipa Hrvatske radiotelevizije, što je dodatna potvrda njegove atraktivnosti.

U odnosu na prošlu godinu, prema savjetu kineziologa ponešto su promijenjene dobne skupine. I žene i muškarci natjecali su se u kategorijama do 29 godina, zatim 30 – 39, 40 – 45 i 45+. Što se tiče disciplina, u svakoj od njih trebalo je izvesti određen broj pravilnih ponavljanja u što kraćem vremenu. Broj ponavljanja, vrijeme u kojem ih je trebalo izvesti, kao i opterećenje vezano uz masu utega varirali su ovisno o fazi natjecanja i dobnoj kategoriji. No, gotovo svi, od kadeta pa do iskusnih časnika, opravdali su naprijed spomenute riječi kao što su "snaga", "moć" i "izdržljivost". Već po samoj njihovoj pojavi, a posebno po izvedbi, vidjelo se da su to sve vojnici koji tjelesnoj spremnosti posvećuju i dodatno vrijeme. Rekli bismo da su neki dali i više nego što su mislili da mogu, stimulirala ih je želja za što boljim rezultatom, ali i bodrenje publike.

Za razliku od prošle godine, kad se od svih natjecatelja tražio prolaz svih disciplina u jednom komadu, dakle, svi su imali jedan, ali dulji



nastup, ove je godine izvedba bila podijeljena na tri dijela (jedan dio zvao se WOD, ili *workout of the day*), s tim da su bili kvalifikacijski. Dakle, u svakoj je novoj fazi nastupio manji broj natjecatelja, ali i svaka je bila zahtjevnija. U prvom WOD-u naglasak je bio na snazi i izdržljivosti, u drugom na klasičnoj snazi, a u trećem na aerobnoj izdržljivosti. To je natjecanju *Viribus Unitis* dalo i dodatnu draž jer se neizvjesnost protezala od jutarnjih do poslijepodnevni sati. Osim tražene spremnosti, pri skakanju s discipline na disciplinu bilo je ključno rasporediti snagu jer je pretjerana brzina ponavljanja znala prerano iscrpiti. I izvedba je trebala biti savršena, svaki nepravilni pokret nije se ubrajao. Neki su bili uspješniji, završili bi "posao" u nekoliko minuta, a neki manje uspješni, ali nitko nije želio odustati. Bilo je mnogo upečatljivih prizora, od velikog zajedništva koje pokazuju kadeti HVU-a, preko upravo nevjerovatne snage i izdržljivosti onih najboljih u mlađim kategorijama, pa sve do izvedbe onih najiskusnijih koji ni u kasnijim danima vojničke karijere jednostavno ne popuštaju, i dalje mogu jako mnogo.

PZB je, logično, odnio ekipnu pobjedu na natjecanju, njegovi su

DISCIPLINE

- zgibovi
- potisak iznad glave
- veslanje na ergometru
- "marinac" (kombinacija sklekova, čučnjeva i skokova)
- mrtvo dizanje
- čučanj s girjom
- sklekovi
- nadskok na klupu
- nabačaj
- prednji čučanj s potiskom.

pripadnici osvojili najveći broj pojedinačnih medalja. Konačno, postrojba je (za)sad i središte funkcionalnog treninga u OSRH, a sigurno je da u OSRH ima još mnogo onih koji bi joj se mogli dostojno suprotstaviti, ali nisu sudjelovali na natjecanju. "Želimo što veću konkurenciju, što više natjecatelja iz OSRH. Štoviše, moja je želja da iduće godine pozovemo i ljude iz drugih državnih institucija, pripadnike MUP-a, vatrogastva, HGSS-a... Konačno, to govori i naziv *Viribus Unitis*, zajedničkim snagama. Sigurno mogu reći da će biti još puno teže, brže, jače i više," s osmijehom zaključuje stožerni narednik Delić.



Inače, u PZB-u je rođena već unapređena inicijativa da se natjecanje nazove "Memorijal Ante Malić", po pripadniku 1. hrvatskog gardijskog zdruga, postrojbe pretihodne PZB-a, koji je 1995. poginuo u Domovinskom ratu. Na ceremoniji zatvaranja, pehare i medalje najbolje plasiranima

uručio je izaslanik Predsjednice Republike dr. sc. Tomislav Madžar. "U ovom natjecanju promičete sport i zdravlje. Bez obzira na to tko je osvojio medalju, hvala vam što služite domovini, jer to je vrednije od bilo koje medalje", zaključio je Tomislav Madžar obraćajući se postrojenim natjecateljima. ■



➡ NAJ VOJNICI I DOČASNICI RUJNA I LISTOPADA

NAJBOLJI NA TEMELJU ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI

Najbolji vojnik i dočasnik rujna su razvodnik Kristijan Kardaš i skupnik Ivica Budić. Najbolja vojnkinja listopada je Božana Barišić, a dočasnik nadnarednik Goran Hadeljan. Uručujući im priznanja, načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov istaknuo je da se najbolji biraju na temelju rezultata u obuci i na temelju izvrsnosti, znanja, vještina i sposobnosti koje prezentiraju na vježbama u Republici Hrvatskoj i na međunarodnim vojnim vježbama čime znatno pridonose ugledu Republike Hrvatske

Četvero pripadnika OSRH koji su proglašeni najboljim vojnicima i dočasnici OSRH za rujna i listopada to su prestižno priznanje dobili za profesionalan, predan i savjestan rad u svojim postrojbama u zemlji, ali i na međunarodnim aktivnostima OSRH na kojima su sudjelovali. Najbolji vojnik i dočasnik rujna su razvodnik Kristijan Kardaš i skupnik Ivica Budić. Najbolja vojnkinja listopada je Božana Barišić, a dočasnik nadnarednik Goran Hadeljan. Priznanja im je u prostorijama GS OSRH 21. prosinca uručio načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov.

Razvodnik **Kristijan Kardaš**, najbolji vojnik rujna, vozač je BOV-a Patria u 1. mehaniziranom vođu 1. mehanizirane satnije 2. mehanizirane bojne Gromovi GMTBR-a. Sve zadaće obavlja savjesno i odgovorno, a u službenom obrazloženju stoji i kako u radu pokazuje izrazitu samoinicijativu i samostalnost. Pripadnik OSRH je od 2009. godine. Dosad je sudjelovao na brojnim međunarodnim vježbama u zemlji i inozemstvu, a u rujnu se posebno istaknuo na međunarodnoj vježbi Immediate Response 16 koja se održavala na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik". Razvodnik Kardaš kaže kako ga je priznanje izne-

nadilo: "Ovo priznanje mnogo mi znači i dodatno će me motivirati u obavljanju zadaća." Na ukazanom je povjerenju posebno zahvalio svojem prvom dočasniku.

Najbolji dočasnik rujna skupnik **Ivica Budić** pripadnik je Oružanih snaga RH od veljače 2009., a trenutačno je na dužnosti pirotehničara tehničke službe Bojne za opskrbu ZzP-a. Za njega kažu kako je izniman čovjek, vojnik i profesionalac u punom smislu riječi. Ne treba posebno isticati koliko je zahtjevan posao pirotehničara, a da bi se uspješno obavljao, potrebno je veliko zalaganje, odricanje, znanje, sposobnost i sigurnost, što skupnik



Leida PARLOV, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

ELJU IZVRSNOSTI, A I SPOSOBNOSTI

Budić pokazuje u svojem svakodnevnom radu. Uz redovite zadatke, u rujnu se posebno istaknuo na natjecanju desetina Logističke brigade Slovenske vojske koje se održavalo u Kranju, Republika Slovenija. Skupnik Budić predvodio je ekipu ZzP-a koja je na natjecanju osvojila drugo mjesto. Rad u vojsci oduvijek ga je zanimao, a i dalje se, kaže samozatajno, vidi kao pirotehničar. Voli posao koji radi, a izbor za najboljeg dočasnika bit će mu dodatni poticaj za obavljanje zadataka.

Božana Barišić najbolja je vojnkinja listopada. Pripadnica je Oružanih snaga RH od studenog 2014. godine i iskreno priznaje kako ju je priznanje iznenadilo: "Ovako nešto nisam očekivala. Drago mi je što je prepoznat moj rad i zalaganje i ovo će mi biti dodatni vjetar u leđa." Radi kao dekontaminator u 2. satniji NBKO Bojne NBKO. Tijekom godine posebno se istaknula prilikom pružanja potpore državnim tijelima RH za vrijeme migrantske krize. Namjera joj je razvijati dočasničku karijeru pa je u listopadu pristupila testiranju i selekciji za prvu razinu dočasničke izobrazbe (IRV). Na pismenom testiranju postigla je najbolje rezultate u svojoj postrojbi što je, uz stručnost i profesionalnost koje pokazuje svakodnevno u svojem radu, bio jedan od razloga zašto je i predložena za najbolju vojnkinju listopada. Na pitanje zašto se odlučila pridružiti Oružanim snagama RH, kaže da joj je to, iako zvuči kao kliše, bila želja od djetinjstva.

Najbolji dočasnik listopada je nadnarednik **Goran Hadeljan**, operativni dočasnik u Satniji za dubinsko



Uručujući priznanja najboljim vojnicima i dočasnici, načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov čestitao im je na postignućima te istaknuo kako cjelokupan proces odabira najboljih vojnika i dočasnika mora započeti na najnižim razinama vođenja i zapovijedanja gdje u svakom trenutku zapovjednici i vođa moraju znati prepoznati najbolje među svojim pripadnicima

izviđanje SOD-a. U devetnaestogodišnjoj vojnoj karijeri u više je navrata dobivao pohvale za ostvarene rezultate u obuci, a titulu najboljeg dočasnika listopada dobio je, među ostalim, za iznimno zalaganje na međunarodnom vojnom natjecanju pješačkih desetina koje se održavalo u Sloveniji, a na kojem je bio i voditelj i član tima SOD-a. Na tom su natjecanju pripadnici OSRH sudjelovali prvi put. Uz uspješnu vojnu karijeru, nadnarednik Hadeljan ostvaruje i zavidne sportske rezultate, posebno u vojnom petoboju, ali i u krosu, orijentacijskom trčanju i streljaštvu. Ponosan je što je

dobio priznanje te istaknuo kako je to potvrda ne samo njegova dobrog rada, nego rada njegove postrojbe u cjelini. Posebno je zahvalio svojem zapovjedniku te svojoj supruzi koja mu pruža nesebičnu potporu u razvoju vojne karijere.

Za naše je sugovornike to bio zasigurno najbolji završetak godine u profesionalnom smislu, ali i velik poticaj u daljnjem radu.

Uručujući priznanja najboljim vojnicima i dočasnici, načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov čestitao im je na postignućima te istaknuo kako cjelokupan proces odabira najboljih vojnika i doča-

snika mora započeti na najnižim razinama vođenja i zapovijedanja gdje u svakom trenutku zapovjednici i vođa moraju znati prepoznati najbolje među svojim pripadnicima te ih isticati i pohvaljivati. General Šundov istaknuo je da se najbolji biraju na temelju rezultata u obuci i na temelju izvrsnosti, znanja, vještina i sposobnosti koje prezentiraju na vježbama u Republici Hrvatskoj i na međunarodnim vojnim vježbama, čime znatno pridonose ugledu Republike Hrvatske. Posebno je istaknuo one koji osobnim primjerom pokazuju izvrsnost u vođenju. ■

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: Goa Shipyard Limited



DRUGI INDIJSKI OPV ZA ŠRI LANKU

Indijska brodograđevna tvrtka Goa Shipyard Limited (GSL) na navozu Vasco da Gama porinula je 15. prosinca odobalni ophodni brod (OPV) namijenjen ratnoj mornarici Šri Lanke. Plovilo oznake P624 drugi je od dvaju brodova ugovorenih u travnju 2013. Prvi brod u klasi oznake P623 porinut je u lipnju 2016. Odobalni ophodni brod čija najveća istisnina iznosi 2350 tona temelji se na oblikovnom rješenju ophodnih brodova klase Sankalp kojima raspolaže indijska Obalna straža. Trenutačno se u operativnoj uporabi indijske Obalne straže nalaze tri takva plovila, a GSL je nedavno porinuo šesti brod za istog naručitelja. Brod svojim pogonsko-propulzijskim sustavom postiže maksimalnu brzinu od 24 čv i standardni doplov od 4500 NM. Osim posade, novi brod može primiti jedan helikopter na krunoj sletnoj palubi.

Prvi brod u klasi trenutačno je na rasporedu za isporuku RM Šri Lanke do kolovoza 2017. godine, a isporuka drugog planirana je 2018.

M. PTIĆ GRŽELJ



SCORPION MOŽE

Američki konzorcij Textron AirLand, koji čine Textron i AirLand Enterprises, 22. je prosinca objavio da je uspješno proveden prvi let nove inačice njihova aviona Scorpion. Riječ je o taktičkom/ISR/udarnom/obučnom dvomotorcu čiji je raspon zadaća velik zahvaljujući modularnoj arhitekturi na kojoj se zasniva njegova konstrukcija. Zadaće mogu biti vježbovno-obučne, obavještajne, nadzorne i izvidničke, ali i oružno-izvidničke, a može pružati i blisku

zračnu potporu. Novu inačicu u tvrtki označavaju kao pogodnu za serijsku proizvodnju, no još se ne zna koji su njezini ciljani kupci, iako se u priopćenju navodi da se razvoj zasniva na njihovim povratnim informacijama. Avion je bio spominjan i kao jedan od kandidata za USAF-ov natječaj T-X za novi vježbovno-obučni avion.

Prvom letu nove inačice, koji je trajao sat i 42 minute, prethodilo je testiranje oružnih sustava na jednom od pri-

Foto: Egyptian Armed Forces



NOVA PODMORNICA

Egipatske oružane snage objavile su 12. prosinca primopredaju prve od ukupno četiriju podmornica Type 209/1400 oznake S41 za njihovu mornaricu. Primopredaja je održana točno godinu dana nakon porinuća u njemačkom brodograđilištu Howaldtswerke-Deutsche Werft (DHW) grupacije ThyssenKrupp Marine

Systems (TKMS) u Kielu. Nakon svečanosti primopredaje, položena je kobilica druge podmornice u klasi oznake S42. Egipat je potvrdio da će nove podmornice biti naoružane protubrodskim projektilima UGM-84 Harpoon kao i torpedima za sada nepotvrđenog tipa. Temeljni ugovor o gradnji dviju podmornica koji sadrži



Foto: Textron AirLand



Foto: AWD Alliance

PORINUT DRUGI HOBART

Drugi od ukupno tri razarača klase Hobart, imena "Brisbane" namijenjen australskoj ratnoj mornarici 15. je prosinca svečano porinut i ujedno kršten u Adelaideu. Početak brodograđevnih pokusnih plovitbi određen je za kraj 2017. dok je primopredaja planirana za rujan 2018. Nova klasa Hobart temeljena je na projektu višenamjenske fregate F-100 španjolske Navantije. Osnovne brodograđevne značajke nove klase očituju se u duljini od 147 m, širini 18,6 m, gazu 5,17 m te najvećoj istisnini 7000 t. Propulzijski sustav temelji se na CODOG konfiguraciji, a uporabom isključivo plinskih turbina i vijaka s promjenjivim usponom krila postizati će brzine veće od 28 čvorova. Projektni doplov iznosi 5000 NM pri brzini od 18 čvorova. Posadu čini 186 članova uz dodatnih 16 članova zračne eskadrile. Razarači klase Hobart opremljeni su Aegisovim borbenim sustavom Baseline 7.1, faznim radarom AN/SPY-1D(V), tragačkim radarom, PZO projektilima RIM-66 i RIM-162 te dvama četverostrukim lanserima protubrodskih projektila Harpoon. Razarači će nositi i mornarički borbeni helikopter MH-60R Seahawk "Romeo". Konzorcij AWD Alliance koji je odgovoran za isporuku triju razarača klase čine brodograditelj ASC, Raytheon Australia i australsko ministarstvo obrane, a vrijednost programa poznatog pod projektnom oznakom SEA 4000 iznosi osam milijardi dolara. Prvi razarač u klasi Hobart porinut je u svibnju 2015., uspješno je završio primopredajna ispitivanja u rujnu ove godine, a dostava je planirana u lipnju 2017., s gotovo dvije godine zakašnjenja. Konsolidacija i integracija trupa trećeg i zadnjeg razarača "Sydney" bit će izvedena tijekom 2017. pri čemu je dostava broda planirana za ožujak 2020.

M. PTIĆ GRŽELJ

U PROIZVODNJU

jašnjih prototipova. Tada su korištene nevođene rakete Hydra-70, laserski vođene rakete APKWS (*Advanced Precision Kill Weapon System*), kao i dobro poznate AGM-114F Hellfire. Konzorcij se hvali iznimno brzim razvojem aviona: dizajnerski je tim formiran 2012. godine, a avion bi uskoro mogao u proizvodnju. Razvojne su inačice u okviru raznih testiranja ostvarile već više od 800 sati leta, velik dio toga ostvaren je u suradnji s američkim ratnim zrakoplovstvom.

Novu inačicu krase Garminov sustav avionike G3000 s velikim zaslonom visoke rezolucije koji omogućuje nove navigacijske sposobnosti te ukupno smanjenje mase letjelice. Scorpion je dugačak 13,5 m, visina trupa je 4,3 m a raspon krila 14,5 m. Maksimalna masa s kojom može poletjeti je 9,6 tona (standardna masa praznog aviona je 5,3 tone). Postiže maksimalnu brzinu od 450 KTAS i može letjeti na visini od 13 700 m.

D. VLAHOVIĆ

ZA EGIPAT

opciju nabave dodatnih dvaju plovila, vrijednosti 920 milijuna eura, potpisan je sredinom 2011. Zasad se ne znaju detalji o rokovima isporuke novih podmornica.

Napadna je podmornica Type 209 razvijena kao sljednik podmornica Type 206 isključivo za izvozne potrebe. Na tržište je plasirano ukupno pet inačica spomenutog plovila (209/1100, 209/1200, 209/1300,

209/1400 i 209/1500), a u operativnoj su uporabi u 14 zemalja. Prva je podmornica inačice 209/1100 izgrađena kasnih 1960-ih. Dosad je izgrađeno više od 60 plovila koja su u aktivnu uporabu ulazila od 1971. do 2008. godine. Trenutačno RM Egipta raspolaže četirima podmornicama klase Romeo izgrađenim 1950-ih.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: US Navy



PAMETNA KACIGA

Američka ratna mornarica (US Navy) objavila je 22. prosinca da je tjedan dana prije u Središtu za svemirsko i pomorsko ratovanje Pacific (SSC Pacific) pripadnicima mornarice i znanstvene zajednice uspješno predstavljena nova kaciga GunnAR. Namijenjena je strijelcima/ciljačima, ponajprije na strojnicama instaliranim na brodovima. Koncipirana je tako da u vizualnom obliku strijelcu prenosi informacije o cilju koje daju nadležni časnici, kao i oružni sustav, što bi u prošlost moglo *otjerati* audio i radiokomunikaciju.

Sam koncept djelo je poručnika korvete Roberta McClenninga koji je njime pobijedio na natječaju koji je raspisao Ured za mornarička istraživanja (ONR) i dobio sredstva za početni razvoj u iznosu od 100 000 dolara. Preciznije, to je kaciga proizvođača DAQRI s ugrađenim AR (*augmented reality* - povećana, umnožena stvarnost) sustavom. Zajedno s DAQRI-jem, McClenningovu ideju je realizirao već spomenuti SSC Pacific, tj. njihov laboratorij BEMR (*Battlespace Exploitation of Mixed Reality*). Zahvaljujući brzom, tihom

i "vidljivom" prijenosu informacija, strijelac s GunnAR kacigom ima poboljšanu situacijsku svijest i mogućnost brže reakcije na prijetnju. Predstavnici BEMR-a su nakon demonstracije izjavili da je ona tek početak. Nova će sposobnost biti razvijena vrlo brzo, a kaciga će biti isprobana u realnoj situaciji već u srpnju 2017. na velikoj mornaričkoj vježbi Trident Warrior. Koristit će je strijelci na krstarici USS "Bunker Hill" i nosaču "USS Theodore Roosevelt".

D. VLAHOVIĆ

Ilustracija: Rheinmetall



POTVRĐENI FINALISTI MODERNIZACIJE CHALLENGERA 2

Ministarstvo obrane Ujedinjenog Kraljevstva potvrdilo je 22. prosinca koje su tvrtke ušle u završnicu natječaja za modernizaciju tenkova Britanske kopnene vojske Challenger 2. Kao što je i bilo neslužbeno najavljeno početkom studenog, u projektu produljenja operativnog vijeka LEP (*Life Extension Project*) dalje idu konzorciji koje predvode domaći BAE Systems i njemački Rheinmetall. Svatko od njih je prolaskom ispred konkurencije koju su, među ostalim, činili Lockheed Martin UK i Elbit Systems, CMI Defence i Ricardo UK te RUAG Defence zaslužio 23 milijuna funti (oko 27 milijuna eura). Sad ulaze u fazu procjene u kojoj će Ministarstvo dopustiti ponu-

đačima da provedu tehničke studije, izrade detaljne digitalne modele tenkova te razmotre kako će instalirati nove sustave na aktualne platforme. Nakon te faze slijede faze demonstracije i sklapanja. Modernizacija bi trebala uvesti tenkove u inačicu Mk2 i produljiti njihovu operativnost do 2035. godine. Sve komponente koje će biti modernizirane još se ne znaju, ali u Ministarstvu navode da "razvoj elektronike, računarstva i optike znači da su sada moguće nadogradnje u nekoliko komponenti tenka". Inače, detaljni tekst o projektu LEP možete pročitati u Hrvatskom vojniku br. 513 od 17. studenog 2016.

D. VLAHOVIĆ



Foto: Ministerstwo Obrony Narodowej

MODERNO NAORUŽANJE ZA POLJSKI F-16

Poljsko ministarstvo obrane priopćilo je 20. prosinca da su s Pentagonom potpisani ugovori koji će omogućiti nabavu projektila za poljske višenamjenske borbene avione F-16. U sklopu američkog programa *Foreign Military Sales* (FMS), Amerikanci će saveznicima iz NATO-a isporučiti projektele zrak-zrak kratkog dometa AIM-9X Sidewinder, srednjodometne zrak-zrak radarski navođene AIM-120 AMRAAM i dugodometne zrak-zemlja krstareće AGM-158B (JASSM ER). Prodaju je odobrio američki Kongres četiri dana prije. Analitičari ističu da je Poljska prva zemlja nakon SAD-a koja će moći koristiti JASSM ER (*Extended Range*), nadograđenu inačicu AGM-158A, koja ima povećani domet od oko 1000 km. Bit će im isporučeno 70 komada, a cijeli posao, koji uključuje i simulatore, obuku, potporu i održavanje te druge stavke, vrijedan je oko 200 milijuna dolara.

D. VLAHOVIĆ

Američka ratna mornarica dodijelila je brodograđevnoj tvrtki Huntington Ingalls Industries (HII) ugovor za projektiranje i gradnju novog desantno-transportnog broda klase San Antonio. Projekt gradnje broda "Fort Lauderdale" (LPD 28) vrijedan je 1,46 milijarde dolara, a brod je 12. i ujedno posljednji u klasi. Brod je dobio ime po floridskom gradu čije povijesne veze s američkom ratnom mornaricom sežu u 1830. godinu, a ondje je tijekom II. svjetskog rata bio smješten važan mornarički centar za obuku.

HII je do sada izgradio te isporučio deset brodova u klasi, dok

Foto: HII



UGOVOREN LPD28

je 11., USS "Portland" (LPD 27) porinut prošle godine. Pokusne plovidbe predviđene su za sre-

dinu 2017. Brodovi klase San Antonio zamijenit će ukupno 41 zastarjelo desantno plovilo

različitih klasa s namjerom da ostanu u operativnoj uporabi sljedećih 40 godina. Osnovna su brodograđevna obilježja najveća istisnina 25 000 tona, duljina 208,50 metara, širina 31,9 metara, gaz sedam metara. Pokretan četirima Colt-Pielstick dizelskim motorima postiže maksimalnu brzinu od 22 čvora, a također posjeduje 708 m³ korisnog prostora za prijevoz tereta i 2323 m³ korisnog prostora za prijevoz vozila. Osiguran je smještaj za 493 člana posade te za više od 700 vojnika koji sudjeluju u desantnim operacijama.

M. PTIĆ GRŽELJ

LYNX

PRIUŠTIV NJEMAČKI OKLOPNJAK?

RHEINMETALL JE U LIPNJU NA PARIŠKOM
SAJMU VOJNE OPREME EUROSATORY 2016
PREDSTAVIO SVOJE NOVO OKLOPNO VOZILO
ZA KOJE OČEKUJE U PRVOM REDU
IZVOZNI USPJEH...

Izvozno orijentiran Lynx zasad je jasan
kandidat na australskom natječaju za oklopna
vozila, ali spominju se i drugi kupci, pa i oni iz
njemačkog susjedstva



Vedran SLAVER



Foto: Rheinmetall

Iako njemački Rheinmetall predstavlja Lynx kao novo vozilo, jasno je da je riječ o znatno moderniziranom i modificiranom BVP-u Marder. I u samoj tvrtki kažu da je kod Lynxa "(...) jedno od osnovnih projektnih načela integracija dokazanih podsustava s visokim stupnjem tehnološke spremnosti, čime se skraćuje vrijeme razvoja te smanjuje trošak i tehnički rizik." Lynx nije prvi Rheinmetallov pokušaj plasmana moderniziranih Mardera. Nakon hladnog rata Bundeswehr je zaključio da mu ne treba većina od više od 2000 Mardera pa je dio uništen, a dio uskladišten u svrhu prodaje. Čile i Indonezija iskoristili su priliku te nabavili 280, odnosno 42 Mardera 1A3. Kako bi iskoristio taj potencijal, Rheinmetall je 2012. predstavio koncept Marder Evolution, ciljajući na kasnije otkazan kanadski natječaj za nabavu gusjeničnog borbenog vozila pješništva (BVP). Te je godine prikazan Marder Evolution u transporterskoj inačici, naoružan daljinski upravljanom stanicom M151 Protector sa strojnicom 12,7 mm. Ta je inačica Mardera dobila dodatni oklop i redizajnirana je unutrašnjost radi postizanja bolje zaštite od djelovanja improviziranih eksplozivnih naprava i mina. Istodobno je predstavljen i koncept pregradnje Mardera u srednji tenk ugradnjom kupole OTO Melara s topom 105 mm. Njemačka taj koncept i dalje nudi Indoneziji, kao alternativu projektu lakog/srednjeg tenka koji u toj azijskoj zemlji razvijaju uz pomoć Turske.

CILJANI KAPACITET

Rheinmetall s partnerom Krauss-Maffei Wegmannom (KMW) za njemačku vojsku (Heer) već proizvodi Pumu, jedan od najmodernijih BVP-a. Međutim, vozilom Lynx nastoji pogoditi nišu na tržištu u koju je ciljao i Marder Evolutionom. Ona se odnosi na moderna, gusjenična, dobro oklopljena i većem broju zemalja prihvatljiva (za razliku od Pume), vozila pješništva u kategoriji od 35 do 40 tona. Lynx dolazi u dvjema osnovnim inačicama: jedna, prikazana na Eurosatoryju je Kettenfahrzeug (KF) 31 u klasi od 30 do 40 tona, a druga je KF 41 u kategoriji iznad 40 tona. Dok Lynx KF 31 može omogućiti desant od šest vojnika, KF 41 specifičan je po tome da je dulji oko pola metra kako bi se omogućio smještaj osam vojnika kraj klasične kupole s dvama članovima posade. Niti jedan moderni zapadni BVP trenutačno ne omogućuje prijevoz desetine od osam vojnika, pa bi to mogla biti komparativna prednost Lynxa. Očito se tim kapacitetom ciljalo na australski natječaj za novi BVP u sklopu 3. faze programa Land 400. Međutim, ni konkurencija ne miruje pa tako BAE Systems razvija inačicu CV9035 Mk III sa, sudeći prema prvim informacijama, ipak ponešto skučenim smještajem osam vojnika na štetu mjesta za osobnu opremu i naoružanje desetine koje se mora zakvačiti s vanjske strane vozila.

NEMA ZAMJENE NA TERENU

Lynx je konceptualno zamišljen kao modularno vozilo koje se sastoji od baznog vozila i kompleta specifičnog za zadaću. Bazno vozilo odnosi se na *donji postroj*, točnije sve osim krova koji s nadogradnjom tvori specifičan modul i uključuje sve instalacije specifične za pojedinu zadaću. Moduli se objedinjuju tijekom proizvodnje i nije moguća zamjena na terenu. Tim pristupom Rheinmetall vjerojatno smanjuje *zahvat* na originalnom Marderu na minimum i uvelike pridonosi osiguranju konkurentne cijene vozila.

KOPNENA VOJSKA

Foto: delta.gov.ge



U bazno vozilo ugrađen je pogonski sklop koji se sastoji od komercijalnog motora Liebherr snage 560 kW (750 KS) za KF 31, odnosno 800 kW (1050 KS) za KF 41. Za usporedbu, originalni Marder te Marder Evolution imaju motor od 440 kW (600 KS) MTU MB 883. Transmisija je također nova, točnije Allison X300. Ovjes potpornih kotača je, prema Rheinmetall-ovoj brošuri, *provjerenog* dizajna (čitaj: Marder) s konvencionalnim torzijskim šipkama i oprugama. Prikazani prototip Lynxa imao je segmentirane gumene gusjenice tvrtke Defence Service Tracks (bivši Diehl). Navodno su u prednosti u odnosu na klasične u pogledu mase, buke, vibracija, a čine vozilo otpornijim na prevrtanje. Zbog tih kvaliteta gusjenice i štede gorivo te tako osiguravaju veći operativni doseg vozila. Na bočnim stranama vozila smješteni su spremnici goriva kapaciteta većeg od 700 litara, a u odjeljku s motorom je i dodatni pričuveni spremnik velikog kapaciteta.

ZAŠTIĆENOST SA SVIH STRANA

Prostor za posadu izrađen je tako da bude neovisan o pojedinoj inačici, s univerzalnim C-šinama i točkama

▲
Lynx nije prvi Rheinmetallov pokušaj stvaranja relevantnog nasljednika Mardera. Prvi je koncept Marder Evolution, predstavljen 2012. godine

▼
Svečano otkrivanje Lynxa na izložbi Eurosatory 2016 u Parizu. Prikazana je inačica Kettenfahrzeug (KF) 31 u klasi od 30 do 40 tona



Njemački vojnici na vježbi s Marderom. Nekad je na svojim popisima Bundeswehr imao više od 2000 tih vozila. Stručna javnost nagada da bi mnoga preostala mogla biti modernizirana na svojevrsan Lynx standard

za pričvršćivanje opreme interijera vozila. Sjedala iskrcajnog pješastva (kod BVP inačice) dizajnirana su da smanje učinak djelovanja eksplozije mina, a za razliku od Mardera okrenuta su prema unutra te sklopiva. Lynx je opremljen i dvostrukim podom za zaštitu od mina i improviziranih eksplozivnih naprava. Unutarnje stijenske prostora za posadu presvučene su premazom koji sprečava stvaranje krhotina prilikom proboga oklopa (*spall liner*). Kao i na Marderu, na kraju vozila na objema se stranama rampe za izlazak i ulazak pješackog desanta nalaze hladnjaci motora, čime je smanjen infracrveni potpis vozila prema naprijed. Zahvaljujući tom smještaju hladnjaka osigurano je i da s prednje i s bočnih strana nema posebno slabih točaka na oklopu. Slabe točke čine rešetke sustava za hlađenje i često su prisutne kod oklopnih vozila s motorom smještenim naprijed. Sustavi za klimatizaciju i NBK zaštitu objedinjeni su u zajednički sklop. Zaštita u obliku vanjskih oklopnih ploča sastavni je dio baznog dijela, a ploče su dizajnirane

da se preklapaju s oklopom modula nadogradnje kako ne bi bilo nezaštićenih mjesta. Posebna pažnja posvećena je i krovnom oklopu, u prvom redu protiv kasetnog streljiva.

VEĆI JE BRŽI

Razina zaštite nije objavljena, ali sigurno nije lošija nego kod Marder Evolutiona. Za taj se model navodilo da vezano uz balističku zaštitu odgovara STANAG razini 4+ (štiti sa svih strana od streljiva kalibra između 14,5 mm i 25 mm koji odgovara razini 5, s tim da je zaštita s prednje strane vjerojatno bolja) te razini 3a/3b+ vezano uz protuminsku zaštitu (štiti od mina mase nešto iznad osam kg). Osim toga, u prilog jačoj oklopnoj zaštiti Lynxa ide i uvjet iz spomenutog australskog natječaja koji zahtijeva balističku zaštitu STANAG razine 6 (30 mm APFSDS ili AP streljivo s udaljenosti od 500 m, pokriva prednjih 60 stupnjeva vozila). Za zaštitu vozila od raketnih protuoklopnih oruđa i POVRs sustava kao dodatna mogućnost nudi se Rheinmetallov aktivni sustav zaštite.

P. Valpolini/European Defence Review Magazine



Lynxov adut za prodaju Australiji veliki su prijevozni kapaciteti pješastva, ali ozbiljan je konkurent BAE Systemsov CV9035 Mk III



Foto: BAE Systems



Foto: Bundeswehr

Vezano uz pokretljivost, Lynx svladava uspone do 60 stupnjeva i bočne nagibe iznad 30 stupnjeva. Prelazi rovove do 2,5 m širine, svladava vodene zapreke do 1,5 m dubine i može se popeti na okomite zapreke iznad metra visine. Veća inačica, KF 41, postiže i 5 km/h veću maksimalnu brzinu u odnosu na 65 km/h KF-a 31.

SNAŽNO NAORUŽANJE

Lynx predstavljen na Eurosatoryju imao je specifičan BVP modul izrađen sukladno 3. fazi australskog natječaja Land 400. Uključuje kupolu Lance, koja je u okviru 2. faze natječaja Land 400 ponuđena Australiji u kombinaciji s Boxerom na kotačima. Ovom je prilikom kupola opremljena Rheinmetallovim topom kalibra 35 mm KDG, dok je prije bila predstavljena i inačica kupole s topom 30 mm MK30-2/ABM. Oba topa mogu koristiti programirajuće streljivo i imaju elevaciju od +45/-10 stupnjeva. Topovi imaju dvostruko punjenje streljivom koje je smješteno u fizički odvojen odjeljak koji obuhvaća kupolu bočno i sa stražnje strane. Kad je riječ o topu 30 mm, ima mjesta za 200 granata spremnih za paljbu, dok je broj granata 35 mm vjerojatno nešto manji. Sam top fizički je odvojen od središnjeg dijela kupole s posadom, čime se osim dodatne sigurnosti olakšava integracija različitih topova prema želji kupca jer se ne zadire u osnovnu konstrukciju kupole. Sekundarno naoružanje čini spregnuta nova strojica Rheinmetall Machine Gun 7,62 x 51 mm, brzine 800 metaka u minuti. To oružje ima vanjski pogon i tri izmjenjive cijevi koje se mogu zamijeniti bez izlaska iz vozila u navodno manje od

pet sekundi, čime se uvelike smanjuje problem pregrijavanja cijevi. Strojica je izvedena iz dobro poznate MG3, a moguće je na krovu kupole ugraditi i daljinski upravljaju vatrenu stanicu sa strojicom jednakog kalibra ili 12,7 mm odnosno bacač granata 40 mm. Za protuoklopnu borbu, s lijeve strane kupole nalazi se dvostruki lanser za POVRs Spike LR dometa oko 4,5 km.

KANDIDATI ZA KUPOLU

U skladu sa suvremenim standardima, zapovjednik vozila raspolaže vlastitim digitalnim panoramskim promatračko-ciljničkim blokom SEOSS (Stabilized Electro-optical Sighting System). Time je omogućeno djelovanje s ciljačem u operacijama "lovac-ubojica", a zapovjednik može i sam preuzeti ulogu ciljača. SEOSS uključuje dnevnu i termovizijsku kameru te laserski daljinomjer. Sličan ciljačev SEOSS optički blok smješten je s lijeve strane topa. Zapovjednik i ciljač imaju identična sučelja za upravljanje kupolom i naoružanjem koja se sastoje od dvostrukog upravljača i višenamjenskog zaslona te dijele zajedničko sučelje sustava za upravljanje bojišnicom (battle management system – BMS). Kupola je opremljena i detektorom laserskog zračenja i zvučnim detektorom pucnja koji se mogu koristiti i za dopunu ciljničkog sustava informacijama o položaju izvora zračenja ili pucnja te za iniciranje dimne zaštite sustava ROSY (Rheinmetallov Rapid Obscuring System) kalibra 40 mm. Rheinmetall nudi i daljinski upravljaju inačicu kupole Lance, ali i kupole drugih proizvođača prema želji i mogućnostima kupca. Tu je, na primjer,



Foto: Ejército de Chile

Njemačka je neke od otpisanih Mardera prodala Čileu. Čini se da se vozilo dobro snašlo i u južnoameričkoj pustinji

dobar kandidat Rafaelova kupola Samson Mk II koju je Rheinmetall već integrirao na svoj Boxer 8 x 8 razvijen za potrebe litavske vojske. Uzimajući u obzir da Lynx koristi dosta tehnologije i modularni pristup s Boxera, integracija te kupole ne bi trebala biti neki problem niti bi prouzročila ozbiljniji dodatni trošak za kupca.

MODULI I INAČICE

Situacijsku svijest dodatno osigurava i sustav kamera (Rheinmetall Situational Awareness System) koje pokrivaju svih 360 stupnjeva oko vozila i prikazuju sliku na zaslonima stalnih članova posade i na zaslonu u prostoru za pješački desant. Uz taj BVP modul, Rheinmetall je pripremio još niz konfiguracija modula u dvjema osnovnim inačicama. To su moduli s kupolom koji mogu biti u inačici za već opisani BVP, za zapovjednu inačicu, za upravljanje vatrenom potporom i za inženjerijsko izviđanje. Inačice modula bez kupole obuhvaćaju oklopni transporter, ambulantno vozilo s povišenim krovom, inačicu za borbenu inženjeriju, za popravke te inačicu za izvlačenje tehnike. Prema želji kupca moguć je i razvoj drugih modula kao što su minobacački kalibra 81 ili 120 mm.

MOGUĆI KUPCI

Prototip na Eurosatoryju prikazan je u australskim maskirnim bojama što je bio jasan znak da Rheinmetall cilja na 3. fazu natječaja Land 400. Taj je natječaj dio opsežnog programa modernizacije kopnene komponente australskih snaga i za cilj ima odabrati BVP koji će zamijeniti oklopne transportere M113AS4. Riječ je o nabavi vozila s počet-



Foto: Liebherr

Za razliku od vozila Marder i Marder Evolution, koja su podrazumijevala MTU-ove motore, prvi prototipovi Lynxa imaju Liebherr

KOPNENA VOJSKA

Ilustracija: Rheinmetall



— ● ● —
Kao i mnogi drugi proizvođači, i Rheinmetall je za svoj oklopnjak predvidio odozgo prema dolje su oklopni prijevoznjak, vozilo za zapovijedanje i nadzor, borbeno vozilo pješništva, izvidničko vozilo, vozilo za popravak i izvlačenje te ambulantno vozilo

— ● —
Kupola za australski natječaj opremljena je Rheinmetallovim topom kalibra 35 mm KDG, dok je prije bila predstavljena i inačica kupole s topom 30 mm MK30-2/ABM

kom isporuke 2024./2025. godine. Od toga će 312 biti u BVP inačici, a 85 u inačicama za potporu bez kupole (opširnije u tekstu *LAND 400 – budućnost australskih oklopnih vozila*, HV, br. 498, op. ur.). S obzirom na to da je Rheinmetallova ponuda Boxera u kombinaciji s Lance kupolom za 2. fazu natječaja Land 400 ušla u uži krug, pobjeda Boxera vjerojatno bi Lynxu osigurala veliku mogućnost sklapanja ugovora. Međutim, i glavni konkurent, BAE Systems, nudi sličnu kombinaciju Patrije AMV35 i CV9035 s jednakom kupolom.

Osim posla s Australijom, Rheinmetall s Lynxom ima priliku iskoristiti novu sigurnosnu situaciju u Europi. Lynx bi mogao biti odgovor na iskazane potrebe za novim BVP-om. Cilja se na zemlje kao što je Češka koja traži 210 vozila kao zamjenu za BMP-2 do 2025. godine i Slovačka koja također

treba zamjenu za svoje BMP-2. Potencijalni kupac je čak i Poljska, ali samo ako zapne razvoj domaćih projekata. Međutim, najneočekivaniji kupac, s obzirom na izvozni karakter Lynxa, mogla bi biti njemačka vojska. Naime, Bundeswehr namjerava modernizirati oko 200 Mardera do 2022. godine te ih zadržati u operativnoj uporabi zajedno s novim Pumama. Službena informacija je da se, prije svega, Mardere namjerava modernizirati zamjenom POVRs sustava Milan sustavom Spike LR. U tijeku su ispitivanja integracije sustava Spike LR na Marder. Planirano je da se osim POVRs-a zamijene i druge zastarjele komponente. U prvu ruku zvuči kao dosta ograničena modernizacija, ali ne treba isključiti ni mogućnost opsežnijeg zahvata, tj. kretanja modernizacije u smjeru Lynxa, pogotovo ako će Bundeswehr trebati dugoročnije rješenje. ■

Foto: Rheinmetall



Domagoj VLAHOVIĆ

VOJNA INDUSTRIJA

Foto: Lockheed Martin

PREOKRET U EUROPI

SIPRI-jeva lista sto tvrtki svjetske obrambene industrije s najvećim prihodima u 2015. pokazuje zanimljiv rast zapadnoeuropskih, a posebno korejskih tvrtki. Američki su divovi i dalje dominantni u svijetu, no ukupan im prihod pada već nekoliko godina zaredom, dok je strelovit rast prodaje oružja i vojne opreme ruskih proizvođača usporen...

Svjetsko tržište naoružanja, vojne opreme i usluga zadnjih godina nije obilježeno nekim velikim promjenama, a relativno mirna bila je i 2015., pokazuje analiza Štokholmskog međunarodnog instituta za mirovna istraživanja (SIPRI) objavljena 5. prosinca. Ona obuhvaća stotinu tvrtki koje su tijekom godinu dana imale najveće prihode na tržištu naoružanja. Analiza se uglavnom objavljuje na kraju godine za prethodnu godinu, zbog vrlo dubokog metodološkog pristupa međunarodnog tima analitičara.

Početak izrade liste seže u 2002. godinu, a u 2015. ukupan je prihod top-100 37 % viši no tada. Do 2011. bio je u stalnom porastu, najviše zbog ratnih i poratnih okolnosti u Iraku i Afganistanu, koje su stimulirale veću potrošnju ministarstava obrane i oružanih snaga svjetskih zemalja. Nakon što se situacija ipak stabilizirala, barem što se tiče vojne uloge zapadnih zemalja u tim područjima, krenuo je i pad. On, ipak, nikad nije bio drastičan, a u 2015. čak je i usporen. Naime, 2014. je za top-100 zabilježila pad od 1,5 % u odnosu na

Gen III Helmet, kaciga za pilote aviona F-35 Lightning II, sigurno će pomoći američkoj tvrtki Rockwell Collins da se u budućnosti podigne još više s 38. mjesta na SIPRI-jevoj listi

2013., a 2015. tek 0,6 % u odnosu na 2014. Ukupan iznos koji su uprihodili u top-100 je 370,7 milijardi dolara. Kad bi se tome pribrojile kineske tvrtke, koje već tradicionalno nisu na listi zbog nepotpunih podataka, iznos bi bio još primjetno veći.

KRAJ PADA

S obzirom na to da u poretku elitnog društva, najjačih deset svjetskih tvrtki, nema baš nikakvih promjena u odnosu na 2014., možda je prikladno za početak zaviriti na naš Stari kontinent. Nakon petogodišnjeg konstan-

VOJNA INDUSTRIJA

tnog pada, velike tvrtke iz zapadne Europe prošle su godine zabilježile porast prihoda za 6,6 %, ukupan iznos bio je 95,7 milijardi dolara. Glavni udio u tome imaju Francuzi, njihovih šest imena iz top-100 povećalo je prodaju za primjetnih 13,1 %. Ako treba istaknuti jedno ime, to je Dassault Aviation Groupe, koja je u 2015. ostvarila za 750 milijuna dolara veće prihode nego u 2014., zahvaljujući isporuci aviona Rafale Egiptu i predujmu koji su za iste letjelice dobili od Katra. Od tih su se ugovora *omastile* i druge francuske tvrtke, Thales i Safran, koje proizvode podsustave za Rafale. Thales je na putu povratka u top-10 s kojeg je *ispao* prošle godine, zaradio je 900 milijuna dolara više nego tada i sada je 11. u svijetu.

Zadovoljni su i njemački tržišni subjekti, i oni su u 2015. porasli za 7,4 %, što je ipak nešto manje no prethodne godine. Napreduju i Rheinmetall i ThyssenKrupp i Krauss-Maffei Wegmann.

KUPOLAMA DO VRHA

Europa zaista može *trljati* ruke, u uzletu je bio i europski div među divovima, britanski BAE Systems, baš kao i druge tvrtke iz njihove zemlje. Pad prodaje u 2014. pretvoren je u rast od 2,8 % u 2015. Uzdigli su se transeuropski Airbus Group, talijanska Finmeccanica (današnji Leonardo) i Fincantieri te švedski Saab, a sume onih kojima su prihodi pali nisu u značajnom minusu. Na listi *strši* belgijska CMI (*Cockerill Maintenance & Ingénierie*). Taj proizvođač kupole za General Dynamicsovo oklopno vozilo Piranha gotovo je udvostručio zarađeni novac od vojne opreme i naoružanja i sa 134. mjesta u 2014. u 2015. je ušao u top-100, na 97. mjesto. Pogled prema velikim zemljama istoka Europe prvo nas vodi u Polj-

Foto: USMC



— ● —
Dva F/A-18 ispred spektakularnog vatrenog zida na airshowu u San Diegu u listopadu 2015. Boeing, koji je još davno preuzeo McDonnell Douglas, proizvođača tih aviona, i u 2015. ostao je druga najveća obrambena tvrtka u svijetu

— ● —
Prodaja lovca Rafale Egiptu i Katru snažan je poticaj prošlogodišnjem rastu prihoda triju velikih francuskih tvrtki koje sudjeluju u njegovoj proizvodnji

Ukupna prodaja naoružanja tvrtki u SIPRI-jevih top-100, 2002.-2015.



SIPRI

sku. Unatoč stalnim najavama velikih projekata modernizacije poljskog OS-a, prihodi njihova državnog konglomerata *Polish Armaments Group* bili su nešto malo manji nego u 2014. Potonja je godina za njih bila *bum*, kad su se i njihovi prihodi udvostručili i stigli u top-100. Zato je

u 2015. napredovao ukrajinski UkrOboron Prom, prodavši robe i usluge u iznosu od 870 milijuna dolara i time skočivši za 28,1 %. Tri su razloga za to, kaže SIPRI-jev analitički tim: općeniti porast ukrajinskog vojnog proračuna, zatim prodaja vojnih vozila, streljiva te elektroničko-komunikacijske opreme ukrajinskoj vojsci, te činjenica da je taj državni konglomerat u 2015. preuzeo Antonov. Taj je proizvođač zrakoplova bila jedina velika neovisna ukrajinska obrambena tvrtka.

SAD SMANJUJE POTROŠNJU

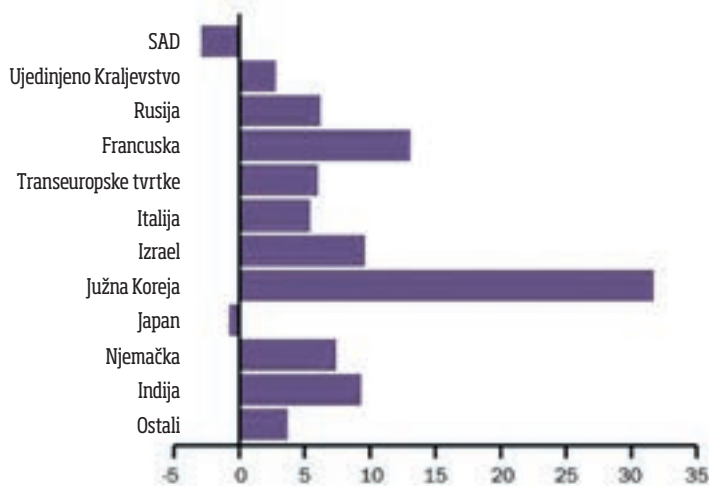
Naravno, tvrtke zapadnog svijeta (SAD i zapadna Europa) dominantne su po brojnosti, kao i po ukupnom udjelu prodaje top-100. No, kako su tvrtke iz Europe u porastu, tako su

Foto: Dassault Aviation/A. Pecchi





Promjena postotaka u prodaji naoružanja tvrtki u SIPRI-jevih top-100, po državama, 2014. - 2015.



SIPRI

one iz SAD-a u padu i petu godinu zaredom, i to za 2,9 %. Država općenito smanjuje obrambenu potrošnju, a završetak ili smanjenje intenziteta operacija u Iraku i Afganistanu naštetili su mnogim američkim tvrtkama. U top-10 manje prihode nego u 2014. imaju Lockheed Martin, Boeing, L-3 Communications, a posebno United Technologies Corporation koja je 2015. Lockheed Martinu prodala svoju kćer mezimicu Sikorsky i u toj godini ima manje prihode za

čak 3,5 milijardi dolara!!! U minusu su i Rolls-Royce, Textron, Honeywell, Leidos, General Electric..., no zato je u lijepom usponu Harris Corporation, specijaliziran za proizvodnju komunikacijskih uređaja, koji je s 29. skočio na 15. mjesto liste. Ohrabrujuća za američku industriju pojava je nekih manjih tvrtki u usponu, npr. CSRA, Engility i Pacific Architects and Engineers (komunikacijsko-informacijske usluge i tehnologije). S istog se kontinenta na listu, zahva-



Foto: Harris Corp.

Američka tvrtka Harris, specijalizirana za proizvodnju radiouređaja, skočila je na 15. mjesto liste štokholmskog instituta



Foto: Bundeswehr

Njemačko skupocjeno oklopno vozilo Puma na demonstraciji. Baš kao i susjedi Francuzi, i Nijemci su zadovoljni obrambenom industrijom u 2015. godini

VOJNA INDUSTRIJA

Foto: Koncern Kalašnikov



Ijujući 92. mjestu tvrtke CAE koja je specijalizirana za zrakoplovne simulatore i obuku pilota, vratila Kanada.

SPORIJI USPON

Ruska obrambena industrija i u 2015. imala je porast prihoda, njihove top-100 tvrtke (ima ih 11) za 100 milijuna probile su granicu od 30 milijardi dolara u 2015., s rastom od 6,2 %. No, u 2014. taj je rast bio čak 48,4 %, dakle, on više nije strelovit. Bez obzira na ukupno povećanje prihoda, zanimljivo je da su sve ruske tvrtke pale na listi u odnosu na 2014. Primjer je najjača ruska tvrtka Almaz-Antej, najpoznatija po proizvodnji sustava protuzračne obrane. Iako je uprihodila otprilike 200 milijuna dolara više nego protekle godine, u 2015. na SIPRI-jevoj su je listi pretekli već spominjani francuski Thales i američki brodograditelj Huntington Ingalls Industries i

Radnik ruskog koncerna Kalašnikov s jednom od pušaka iz proizvodnje. Ruska obrambena industrija je u 2015. i dalje rasla, ali ne tako brzo kao prošle godine

Nedavna premijera novog transportnog aviona An-132. Ukrajinski koncern UkrOboron Prom kupnjom Antonova postao je itekako jačim u 2015.



sada je na 13. mjestu. Da bi dospio u top-10, u kojoj još nikad nije bilo tvrtki iz te zemlje, Almaz bi trebao u godini dana uprihoditi barem još dvije milijarde dolara više od 6,6 milijardi u 2015.

KOREJSKI PROCVAT

Što se tiče SIPRI-jeve skupine zemalja s industrijom u usponu (*emerging producers*), procvat su doživjele tvrtke iz Južne Koreje, prihodi su im veći za čak 31,7 %. Korejska se vojska modernizira, Korejci uspijevaju i izvoziti svoje proizvode. LIG Nex1 prodajom je projektila, torpeda, radara, avionike, komunikacijskih i

sustava za elektroničko ratovanje skočio za 34,7, a zrakoplovni specijalist Korea Aerospace Industries (KAI) za izvanrednih 51,7 %. Inače, sve su korejske tvrtke u top-100 povećale svoje prihode, a na listi su tri nove i sad ih ima ukupno sedam. Zadovoljni su i Turci (ASELSAN i TAI), koji uz opremanje svoje vojske sve češće izvoze naoružanje, najjače tvrtke prodale su za 10,2 % više. I indijske tvrtke rastu, za 9,3 %, no taj je rast više temeljen na domaćoj kupnji nego na izvozu. Među proizvođačima u usponu nominalno je i obrambena industrija Južne Amerike, no ona nikako da se stabilizira: njezin

Foto: UkrOboron Prom



Saab je akvizicijom brodograditelja Kockums, čiji je projekt i podmornica budućnosti A26, pojačao svoju nazočnost među najuglednijim svjetskim tvrtkama



Ilustracija: Saab

jedini predstavnik na listi, brazilski Embraer, doživio je veliki pad sa 61. na 88. mjesto, smanjivši prihode u 2015. za više od 300 milijuna dolara. Gospodarska kriza u Brazilu prekinula je ili usporila mnoge ambiciozne projekte koji su trebali biti povjereni domaćim tvrtkama.

OSTALI ETABLIRANI PROIZVOĐAČI

Od država sa snažnom obrambenom industrijom još vrijedi spomenuti Izrael i Japan. Oni su u SIPRI-jevoj skupini "ostali etablirani proizvođači" zajedno s Australijom, Poljskom, Singapurom i Ukrajinom. Ipak, po-

tonje tri zemlje imaju samo po jednog predstavnika u top-100. Poljske i ukrajinske smo već spomenuli, a singapurski je ST Kinetics. Dakle, izraelski Elbit Systems, IAI i Rafael odreda su narasli, tome je pridonijela i izvozna ekspanzija, dok su japanske tvrtke u laganom padu, ponajviše zbog gotovo pola milijarde dolara manjih prihoda Mitsubishi Heavy Industriesa no u 2014. No, to su samo brojevi obrambenog dijela proizvodnje, taj div itekako nadoknađuje sve na drugim industrijskim poljima. I na kraju, Kina. Dakle, SIPRI tamošnje tvrtke ne uvrštava na listu, no svaki put njegovi analitičari naga-

SIPRI-jevih TOP-10 TIJEKOM 2015.

TVRTKA

PRODAJA 2015. (u milijardama dolara)

1. Lockheed Martin (SAD)	36,44
2. Boeing (SAD)	27,96
3. BAE Systems (UK)	25,51
4. Raytheon (SAD)	21,78
5. Northrop Grumman (SAD)	20,06
6. General Dynamics (SAD)	19,24
7. Airbus Group (Europa)	12,86
8. United Technologies (SAD)	9,50
9. Finmeccanica (Italija)	9,30
10. L-3 Communications (SAD)	8,77



Foto: AVIC

FC-20, izvozna inačica kineskog lovca Chengdu J-10. Proizvodi ga tvrtka AVIC, za koju SIPRI-jevi stručnjaci nagađaju da bi bila među prvih deset na njihovoj listi, kad bi davala relevantne podatke o svojim transakcijama

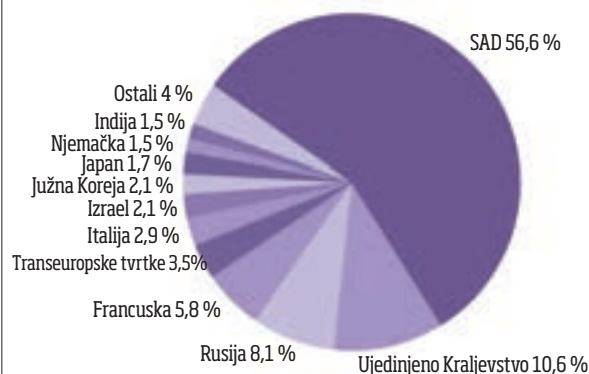
đaju kako bi one otprilike mogle biti smještene na listi. Riječ je o konglomeratima u državnom vlasništvu i barem bi njih devet imale svoje mjesto u Top-100, njih četiri do šest u top-20, a proizvođač zrakoplova AVIC i sustava za kopnenu vojsku i PZO Norinco u prvih deset. Ne zaboravimo, kineska obrambena potrošnja upeterostručila se od 2000. do 2015., a njihove oružne sustave sve više kupuju strane zemlje. ■

Korejska obrambena industrija vrlo je zastupljena u SIPRI-jevih top-100. Na fotografiji je prizor s vojnog sajma ADEX 2015 održanog u Seulu



Foto: ROK Armed Forces

Udio prodaje naoružanja tvrtki u SIPRI-jevih top-100 za 2015., po državama



HRVATSKI VOJNIK I HRVATSKI POVIJESNI MUZEJ

ZBIRKA HERALDIKE

**Spomen-grb 25. domobranske pješačke pukovnije**

- Stjepan Sertić, satnik (?); ✕ 458. Istočno od sela Dobronoutza, Besarabija, nakon ljeta 1916.
- HPM/PMH- 25301
(autorica kataloške jedinice: Matea Brstilo Rešetar, viša kustosica)

**Spomen-grb**

Spomen-grb spada u skupinu patriot-skih predmeta – memorabilija koje su za vrijeme Prvog svjetskog rata izradili vojnici na bojištu (*Trench art*). Kao predložak mogla je poslužiti spomen-slika *Austro-ugarski vojskovođe* iz *Ilustrovanog lista* (br. 35/1915., kat. br. 1/880) na kojoj su prikazani: u sredini maršal nadvojvoda Fridrik, potom redom od vrha uokolo general-pukovnik barun Franz Conrad Hötzendorf, nadvojvoda Josip Ferdinand, nadvojvoda Eugen, general-pukovnik Viktor Dankl te feldmaršali Svetozar Borojević i Eduard Böhm-Ermolli, kao i general-pukovnik Karl Pflanzer-Baltin. Može se pretpostaviti da su se upravo takve ili slične slike nalazile u okvirima tog spomen-grba.

autorica tekstova i kataloških jedinica:
Matea Brstilo Rešetar, viša kustosica

Zbirka ima više od 5000 predmeta (grbovnica, grbova, rodoslovlja, pečatnjaka i pečata) koji obuhvaćaju razdoblje od XIV. do kraja XX. stoljeća. Neki od vrlo zanimljivih izložaka povezani su s Prvim svjetskim ratom...

HRVATSKI
VOJNIK**Pečatnjak Kraljevske ugarske 42. domobranske poljsko-topničke pukovnije, Gospodarskog ureda II. divizije**

- Hrvatska (?), 1912. – 1918.
- HPM- 80184
(autorica kataloške jedinice: Matea Brstilo Rešetar, viša kustosica)

**Kraljevska ugarska 42. domobranska poljsko-topnička pukovnja**

Kraljevska ugarska 42. domobranska poljsko-topnička pukovnja bila je dio Artiljerijske brigade 42. domobranske divizije. Pečatnjak pripada njezinu Gospodarskom uredu koji je uređivao nad divizijskim vojnim skladištem. Neposredno nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije vojne postrojbe pristigle s bojišta raspoređivale su se u vojarnje na tlu Države SHS.

142. poljsko-topnička i 42. teška poljsko-topnička pukovnja smještene su u Viroviticu, a 42. gorsko-topnički odjel na zbornom mjesto u Karlovcima. 42. poljsko-topnička pukovnja smještena je u Konjaničkoj vojarni u Zagrebu i u tom je trenutku brojila 46 časnika i 21 vojnika. Od oružja je posjedovala samo 120 pušaka. Na temelju sporazuma između Vlade Kraljevine Srbije i Vlade Narodnog vijeća, krajem 1918. u Zagreb je stigla Srpska vojna misija za reorganizaciju vojske po modelu Kraljevine Srbije. Poljsko-topničke pukovnije 42. domobranske divizije našle su se tako preustrojene unutar novih pukovnijskih okružnih komandi.

Tekst i foto: Hrvatski povijesni muzej

KE I SFRAGISTIKE



Grbovnica Rukavina

- Dvorska kancelarija (u ime izdavača barun István Burián von Rajecz, ugarski ministar predsjednik); Ernst Krahl (crtač grba); Beč, 8. kolovoza 1914. (upisano u Kraljevsku knjigu plemstva 14. kolovoza 1914.)
- HPM/PMH- 2077

Povelja kojom Franjo Josip I. dodjeljuje plemićki naslov, privilegije i grb uz pridjevak 'od Klanačkog polja' umirovljenom general-bojniku Ivanu Rukavini od plemenita roda te njegovim nasljednicima obaju spolova, zbog 30-godišnje vjernosti u miru i vojnih zasluga prigodom okupacije Bosne i Hercegovine 1878.

(autorica kataloške jedinice: Matea Brstilo Rešetar, viša kustosica)

Stjecanje plemstva – birokratski automatizam i povijesni anakronizam

Broj pripadnika novog plemstva, većinom iz činovničkog i vojnog aparata, rastao je u godinama koje su neposredno prethodile raspadu Austro-Ugarske Monarhije. Pod uvjetima kojima je Monarhija nagrađivala odanost podrazumijevale su se razne usluge učinjene Monarhiji ovisno o položaju u državnom aparatu, posjedovanje redova i odlikovanja za građanske zasluge i vojničke vrline, junačko držanje i djela u ratovima te dugogodišnja vojna služba. Među njima najbrojniji su visoki časnici, posjednici uglavnom nižih stupnjeva Ordena željezne krunice i Ordena sv. Leopolda, koji su trideset godina aktivno služili u vojsci i bili sudionici barem jednog rata, odnosno časnici koji nisu sudjelovali u ratu, ali su nakon četrdesetogodišnjeg aktivnog služenja u vojsci na izmaku svoje službe ili u mirovini mogli zatražiti plemstvo. Takvo se plemstvo naziva još i *sistematski stečeno plemstvo*. Iako je takva *sistematska* podjela naslova i grba svojevrstan birokratski automata tizam Monarhije i daje sliku o dobro uhodanoj administraciji, neosporno je riječ o povijesnom anakronizmu i činjenici da se u predratnom i ratnom vremenu prodajom plemstva punila državna blagajna.

Grbovnice tog vremena svjedoče o vehementnoj pojavi unutar modernog građanskog društva u kojem su privilegiji stečeni plemićkim naslovom odavno pripadali prošlosti. Plemstvo više nije postojalo kao klasa, odnosno pripadalo je svim slojevima građanskog društva, a većina pripadnika starog plemstva gotovo da i nije koristila titulu u svojim zvanjima. Novom je plemstvu ona u prvom redu bila forma koju treba zadovoljiti na putu napredovanja, ali i uspona na društvenoj ljestvici. Kod pripadnika novog plemstva iz redova visokog vojnog zapovjednog kadra bila je izraženija podjela, a ujedno i korištenje titula. Uzrok prvog transparentan je i brz način stjecanja uvjeta koje je kandidatima za naslov omogućila sama struktura i organizacija vojske, a korištenju titula utjecaj svjetonazora čovjeka izniklog i odgajanog unutar vojnog miljea Monarhije. Služeći pod integrativnim geslom *Viribus unitis*, visoki su časnici, unutar svekolikom krizom zahvaćene Monarhije, činili poseban vojno-elitistički krug, jednu od zadnjih vezivnih snaga nadnacionalno konzervativne države.

IZ SAKRALNE ZBIRKE

Garnitura crkvenog posuđa

- Stjepan Sertić, satnik (?); ± 458. Istočno od sela Dobronoutza, Besarabija; 1915. – ljeto 1916.
- dar 25. zagrebačke domobranske pješačke pukovnije 1918.
- HPM/PMH- 31054 – 31060

U ilustriranom listu br. 11, ožujak 1916., objavljena je fotografija pod naslovom: *Radnje naših vojnika što ih prave od ruskih nabojā*, na kojoj se među predmetima prepoznaje opisana garnitura.

(autorica kataloške jedinice: mr. sc. Snježana Pavičić, muzejska savjetnica)



Tekstovi i fotografije preuzeti su iz kataloga *Dadoh zlato za željezo* Hrvatskog povijesnog muzeja

Nakon izvješća "Stanice milicije Jasenovac" upućenih "SUP-u Pakrac" o paljenju i pljački kuća u Jasenovcu, koja su objavljena u prošlom broju Hrvatskog vojnika, u ovom članku navode se novi izvori, koji potvrđuju da su tijekom okupacije Jasenovca srpske snage palile kuće i hrvatskih i srpskih vlasnika te da pritom nisu poštedjele ni Spomen-područje Jasenovac. Primjerice, o paljenju kuća u Jasenovcu govori izvješće "Stanice milicije Jasenovac" koje je 13. svibnja 1992. upućeno i "načelniku bezbednosti" 10. partizanske divizije u Gradini:

Molimo Vojnu bezbjednost da nas obavijesti o učinjenom na naš gore navedeni broj.

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

Sastavljena dana 12. 05. 1992. godine u SM Jasenovac, a u vezi slijedećeg:

Službena zabilješka je sastavljena u vezi podmetanja požara i drugih KD. U toku službe primjetili smo slijedeće požare:

1. U Preradovićevoj ulici broj 11 zapaljena štala, te ista izgorjela, vlasnik Mikić Dušan
2. U Preradovićevoj ulici broj 18

ca civila koji slikaju zapaljene objekte i ostale zgrade. Za vrijeme patroliranja nismo zapazili tu dvojicu civila. (HR-HMDCDR, 2., kut. 2294).

Jednako tako, izvješće "Stanice milicije Jasenovac SUP-u Pakrac" od 17. lipnja 1992. pokazuje da su kuće u Jasenovcu palili i pripadnici 11. partizanske brigade:

U prilogu dopisa dostavljamo vam službenu zabilješku sastavljenu dana 14. 06. 1992. god. u Stanici milicije Jasenovac.

Iz zabilješke je vidljivo da je dana 14. 06. 1992. god., oko 20,45 časova došlo do zapaljenja štale,

Dana 14. 06. 1992. godine vršili smo redovnu pozorničku patrolnu službu u vremenu od 15 do 23 časa na području Jasenovca, u sektoru I u sastavu R. Miroslav – B. Štefan i primijetili požare u ulicama Žrtava fašizma i Vuka Karadžića i to:

- u 20,30 časova u ulici Vuka Karadžića zapaljena je štala na broju 59, vlasništvo Boraljević Desanke
- u 20,50 časova u istoj ulici zapaljena je kuća broj 89, vlasništvo Katusić Nikole
- u 21,55 časova u istoj ulici zapaljena je štala na broju 81, vlasništvo Trivunčić Teodora

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

O PLJAČKANJU I PALJENJU KUĆA TIJEKOM SRPSKE OKUPACIJE

U prilogu ovog dopisa dostavljamo vam službenu zabilješku operativnog radnika Stanice milicije, podnešenu 12. 05. 1992. godine. Iz zabilješke je vidljivo da je došlo do više zapaljenja kuća u mjestu Jasenovac, kojom prilikom je zapaljen vojnik rezervista K. Mile koji je nosio neku zapaljivu tekućinu kojom je najvjerovatnije palio kuće. Budući se radi o vašem vojnom obvezniku molimo vas da poduzmete daljnje mjere u cilju razrješenja ovog slučaja, kao i da preventivno djelujete kako ne bi došlo do daljnjeg paljenja kuća. Oblasni centar bezbjednosti Pakrac-Okućani obavještava vas radi znanja i praćenja rada na ovom predmetu.

zapaljena kuća, te je požar lokalizovan u 17,00 sati, vlasnik kuće nije utvrđen

3. U Štrosmajerovoj ulici broj 8 zapaljena štala od Strmf Mije, te ista izgorjela u 17,20 sati
 4. U Štrosmajerovoj ulici bb izgorjela štala, vlasništvo Damjanković Ilije, izgorjela u 17,20 sati
- U toku vršenja službe primjetili smo vojnika K. Milu kako nosi neku zapaljivu tekućinu u rejonu zapaljenih objekata, te osnovano sumnjamo da je on izvršilac svih paljevin. Na naš protest ostali vojnici su rekli da će i dalje paliti. Ovi vojnici i prije navedeni su iz TO Bos. Dubica (Čitina četa). Tokom službe dobili smo dojavu od popa da se po Jasenovcu kreću dvojici

vlasništvo Kosić Nikole iz Jasenovca, ulica V. Nazora 34. Štala je u potpunosti izgorjela. U blizini izgorjele štale nalazili su se vojnici koji su bili u pijanom stanju koji su trebali otići na ratište u Derventu, te su tom prilikom vrijeđali i provocirali patrolu Milicije i s njima se nije moglo razgovarati. Pretpostavlja da su isti mogli izvršiti i paljenje štale. Obaviještena 11. par. Brigada.

STANICA MILICIJE JASENOVAC

SLUŽBENA ZABILJEŠKA
Sastavljena dana 14. 06. 1992. godine u SM Jasenovac, a u vezi paljenja kuća i objekata u Jasenovcu.

- u 22,00 časova u istoj ulici zapaljena je kuća broj 91, vlasništvo Drača Dušana

- u 22,00 također je u ulici Vuka Karadžića na broju 85 zapaljena štala, vlasništvo Trivunčić Save
- u 22,30 časova u ulici Žrtava fašizma zapaljena je jedna štala na broju 110, vlasništvo Šepović Ljubana.

Daljnijim radom i ispitivanjem vojnika nismo mogli doći do saznanja tko je počinio navedena djela, jer vojnici opravdavaju paljenje kuća i odbijaju saradnju sa civilnom milicijom.

Vojnici nisu htjeli razgovarati s nama, čak su nas provocirali i vrijeđali.

Napominjemo da su se paljevine dogodile u vrijeme kad je iz Jasenovca odlazio II. Bataljun 11. par. Brigade i da je većina vojnika bila u pijanom stanju. (HR-HMDCDR, 2., kut. 2302).

O paljenju i pljački kuća u Jasenovcu govorilo se na sjednici "Oblasnog vijeća Srpske oblasti Zapadna Slavonija" u Okučanima, o čemu svjedoči zapisnik s te sjednice od 27. lipnja 1991. godine: (...) B. Branko postavlja pitanje da li mi kao Oblasno vijeće slušajući da se pale kuće na području npr. Jasenovca trebamo dati podršku paljevinama ili da tražimo odgovornost komandanta sa tog područja. Tamo se namjerno pale kuće – srpske kuće bez kontrole, a policija na večer ne smije iz kuća. U izlaganju navodi

Milan R. upozorava da u ovoj akciji demobilizacije moramo voditi računa da netko tako reći zadnji dan ne izgubi glavu. Vojna policija je nakarada koju treba svu pohapsiti. Sve pljačke koje se dešavaju granice sa vandalstvom.

Stevo K. ističe da je kontrolu imovine vršila vojna policija a ona je organizator pljački i paljevina. Nema saradnje jer oficiri generalovu naredbu neće izvršiti. Oficir ne da ne bi smio dozvoliti da se vozilo ne pregleda, već ne bi smio dozvoliti da se u vozilo ubacuje nedozvoljeno. U Jasenovcu je spaljeno cca 150 stambenih objekata, naša strana je zapalila hotel, pronašli smo počinioaca ali opet ništa. (...)

Zbog toga što govori o događajima u Spomen-području Jasenovac,

i drugim strukturama želimo obavjestiti i Vladu Republike Srpska Krajina o situaciji koja vlada u našem mjestu. Jasenovac, kao veliko stratište srpskog naroda doživljava ovih dana neshvatljive i nerazumljive probleme, naročito za mještane koji su preživjeli i Drugi svjetski rat. Kada ovo pišemo onda smatrate da smo zaista prinuđeni jer nas proteklih, a naročito ovih dana drži jad i ogorčenje na sve što se dešava oko nas. U Jasenovcu se nalazi naša (srpska, op. a.) vojska koja je oslobodila mjesto, međutim, nažalost svakodnevno se dešavaju paljevine naših kuća, i dok naše majke ponovo plaču, počinioći veselo pjevaju i sve skupa ih asocira na događaje iz 1941. godine. Zar je moguće da nekom smetaju i takovi objekti koji služe

Svakodnevno se apelira na povratak i ostalog raseljenog stanovništva međutim, prema razvoju događaja, i prisutni dio stanovništva razmišlja o napuštanju Jasenovca. (...)

Dakako, to nije bio usamljen primjer napada pripadnika srpskih postrojbi na Srbe i njihovu imovinu na okupiranom području RH u Domovinskom ratu. Primjerice, "Izvešće Organa bezbednosti Glavnog štaba SVK o Radi Čubrilu, vođi puča protiv vojnog vodstva RSK", napisano 22. rujna 1993. u Kninu, spominje da su stanovnici istočnog dijela Gospića srpske narodnosti bili podvrgnuti teroru svojih radikalnih sunarodnjaka, koji su ih maltretirali i palili im kuće, prije nego što su tim dijelom grada u potpunosti ovladale hrvatske snage. U izvješću se, među

PALJENJU JASENOVCA U DOMOVINSKOM RATU (II. DIO)

slučaj u Rajcima gdje je jedan jedini televizor pokušao odnijeti konkretno kapetan M. sa vojnom policijom, a spriječen je od strane TO. Šta dalje pričati kada se zna da je vojska odnijela stolice iz osnovne škole. (...) V. Dušan iznosi da je pokušao organizirati narod u Jasenovcu ali je kod njih veliki pesimizam. Postoje neodgovorne izjave pojedinih oficira u Jasenovcu – oni podržavaju te paljevine, nagovaraju taj narod da povlačenjem vojske trebaju i oni ići odmah odande, da to područje ostane prazno. Pljačke od strane vojske su jedna vrsta zločina koja se rijetko dešava. Ističe problem obilaska terena odnosno da nemaju ni jedno vozilo a ni goriva radi obilaska terena.

mjestu na kojem je ustaški režim u Drugom svjetskom ratu počinio zločin nad Srbima, Židovima i Romima, te svojim političkim protivnicima ili neistomišljenicima, ali i mjestu najveće manipulacije žrtvama, na temelju koje je, među ostalim, velikosrpska politika 1990-ih mobilizirala velik dio Srba u Hrvatskoj za pobunu protiv legalno izabrane hrvatske vlasti i stvaranje jedinstvene srpske države, iznimno je znakovit apel mještana Jasenovca upućen 16. svibnja 1992. "Vladi Republike Srpske Krajine" te vojnim i političkim vlastima na tom području: Nakon mnoštva upozorenja, pismenih i usmenih obavjesti nižim i višim komandama, te Opštinskim

kao dokazi o stratištu našeg naroda u toku Drugog svjetskog rata, radi se o paljenju poznate "Kožare" i uništenju dijela dokumentacije na Spomen području. Teško je o ovome pisati kada moramo spominjati pojedine vojnike sklone ovim rabotama, ali to su nepobitne činjenice (što će se u daljnjoj istrazi verovatno utvrditi). Mora se bez ustručavanja reći istina. Žalosno što moramo držati straže pored svojih domova dok se u mjestu nalazi naša vojska, ali to je jedini način da se spasi imovina od uništenja. Ponovo naglašavamo da su ulaskom i oslobodenjem Jasenovca zatečene dvije paljevine, i tako reći neopljachano mjesto. Danas u Jasenovcu ima preko 170 zapaljenih objekata, od čega oko 25% srpskih.

ostalim, za Radu Čubrila navodi da je bio najamni radnik u selu Čitluk, a da je u Raduču "kao dete zapalio kuću jednog Hrvata kada je od kuće pobjegao, a potom je smješten u KPD negde na Kordunu ili Baniji, gde je završio OŠ". Ističe se da su "u prvom delu rata Čubrilo i njegove pristalice pljačkali srpske kuće i domaćinstva u istočnom delu Gospića", i da je to "legendirano kao zaštita i spašavanje srpskog naroda, a poznato je da je opljačkao zaselak Grjatovići kod Lovinca, gde isključivo žive Srbi". No, o tome, kao i o djelovanju Rade Čubrila na dužnosti "poverenika Srpskog četničkog pokreta, popa Momčila Djujića, za RSK" već je bilo govora u Hrvatskom vojniku. ■



**Domišljatim
dizajnom marke koja
izgleda kao ljubavno
pismo obilježeno je
125 godina Švicarske
vojne pošte**

Kvalitetnija reproduksijska tehnika i razvoj fotografije utjecali su na masovnu proizvodnju razglednica. Tijekom Prvog svjetskog rata u velikoj su mjeri korištene u propagandne svrhe



 FILATELIJA



Marka prikazuje pripravnost vojnika i tijekom najraširenijeg blagdana na svijetu: Nove godine



**Kratke poruke s
bojišta tijekom
Prvog svjetskog rata
govore o svjesnosti
vojnika vezano uz
posljedice rata**

MARKA

RAZGLEDNICE S BOJIŠTA



**Djed Mraz ili
Djed Božićnjak
neizbježan je
lik svjetovne
ikonografije kad
je u pitanju Nova
godina i darivanje**

Slovenija treću godinu zaredom izdaje poštanske marke s temama vezanim uz Prvi svjetski rat. Ove je godine tema na marki, koju je u nakladi od 50 000 primjeraka tiskala Agencija za komercijalnu djelatnost d. o. o. iz Zagreba, povezana s bojištem na rijeci Soči od lipnja 1915. do studenog 1917.

Ivo AŠČIĆ

Marka prikazuje austrougarskog feldmaršala i vojskovođu Svetozara Borojevića (rođen 1856. u Mečenčanima/Umetiću kod Hrvatske Kostajnice) koji je kao zapovjednik V. armije organizirao obrambenu frontu na Soči i odbio niz talijanskih ofenziva, zatim slovenskog domoljubnog pjesnika Simona Gregorčiča te vojnike u rovovima na lijevoj obali Soče. Marka je reprodukcija razglednice slikara Antuna Kožlja (iz serije razglednica "Vojska v slikah" na čijoj su poleđini stihovi iz Gregorčičeve pjesme *Soča*, napisane čak 30 godina prije Prvog svjetskog rata), koja se čuva u Gorenjskom muzeju u Kranju. Fotografija na omotnici prvog dana (FDC), koja prikazuje Borojevićev obilazak postrojbama blizu bojišta, čuva se u Kobaridskom muzeju. Posebno cijenjen filatelistički proizvod, prigodni žig prvog dana, bio je u uporabi u gradiću Kobaridu, mjestu kod kojeg je u listopadu 1917. došlo do posljednje, dvanaeste bitke na Soči (Bitka kraj Kobari- da), u kojoj su združene njemačko-austrougarske postrojbe oslobodile u prijašnjim bitkama zaposjednute dijelove teritorija Austro-Ugarske te odbacile talijanske postrojbe preko Soče. Marka također podsjeća na važnost dopisivanja tijekom Prvog svjetskog rata, posebice putem razglednica koje su bile ukrašene različitim slikama, fotografijama,



Tijekom Prvog svjetskog rata, od lipnja 1915. do studenog 1917., na širem području Soče vodilo se dvanaest velikih bitaka između Austro-Ugarske i Italije

crtežima ili drugim ilustracijama te sadržavale kratke domoljubno intonirane poruke u svrhu podizanja morala vojnika na bojištu, kao i onih kojima su namijenjene – pretežito obitelji vojnika. Osim manje poštarine, lakše otpreme s bojišta zbog masovnosti, bile su jednostavne i za vojnu cenzuru. O važnosti pismene komunikacije i prijenosu pošte unutar i prema oružanim snagama podsjeća i švicarska marka izdana 2014. kojom je obilježena 125. obljetnica osnutka Švicarske vojne pošte. Marka je dizajnirana u obliku pisma naslovljenog na vojnika imena

Franco Bollo, što na talijanskom znači poštanska marka. Putem Švicarske pošte, i Vojne pošte u sastavu Švicarskih oružanih snaga koja zapošljava oko 500 djelatnika, godišnje se uruči dva milijuna pisama, 500 tisuća paketa i 1,3 milijuna primjeraka novina. Spomenuta ustrojstvena cjelina Švicarskih oružanih snaga ima svoje vojne pošte i u inozemstvu, ondje gdje se nalaze njihovi pripadnici. Zanimljivo je kako i danas Švicarska pošta ne naplaćuje poštarinu za privatna pisma i razglednice, te za pakete mase do pet kilograma adresirane na vojnike, koji u adresi

imaju oznaku vojne pošte. Poštarina se također ne naplaćuje za takve pošiljke kad ih šalju vojnici u čijoj je adresi pošiljatelja oznaka vojne pošte.

NOVA GODINA

Prema građanskom kalendaru, 1. siječnja kao prvi dan godine prihvaćen je u većini zemalja svijeta, posebice u zapadnoeuropskim i zemljama engleskog, španjolskog i portugalskog govornog područja. Kršćanstvo je ipak dugo zaziralo od slavljenja prvosiječnjaške Nove godine pa su se u srednjem vijeku za početak godine uzimali kršćanski blagdani Blagovijest ili Božić. Tek je od XII. stoljeća Crkva prihvatila 1. siječnja kao početak Sunčeve godine. Iz tog je razloga, kao i zbog različitih običaja proslave, Nova godina većini izdavača maraka zanimljiva tema. I ovogodišnji *vezposlanici*, kako je marke prvi nazvao vladar Monaka Rainier III., donose različite priče iz svih krajeva svijeta. Vrijedni su spomena neki ovogodišnji reprezentativni *kvadratići* koji vjerno dočaravaju Novu godinu na određenom zemljopisnom području: New Year (Božićni otok) – dolazak Djedice s Rudolfom i darovima na otok; Neujahr, Nouvel An, Capodanno (Švicarska) – snjegović; New Year (Ujedinjeno Kraljevstvo) – ptica crvenač; Uusi vuosi (Finska) – zim-ska idila; Ny år (Norveška) – Djedica na sanjkama dostavlja darove. ■

VOJNI VREMENPLOV

Pripremila Petra Kostanjšak

POVRATAK PRVOG HRVCON-A IZ MISIJE UNDOF

U vojarni "Bosut" u Vinkovcima 9. siječnja 2009. službeno su dočekanе vojnike i vojnici, pripadnici i pripadnici prvog hrvatskog kontingenta u misiji UNDOF. Tijekom šest mjeseci u misiji na Golanskoj visoravni, 95 pripadnika naših Oružanih snaga izvršilo je oko 1000 različitih ophodnji, pješačkih i motoriziranih, oko 200 stalnih i privremenih promatračkih postaja i kontrolnih točaka, a usporedno s redovitim dužnostima provodili su i obuku održavanja borbene spremnosti.

PRIJE 8 GODINA



9. SIJEČNJA
2009.

PRIJE 6 GODINA

10. SIJEČNJA
2011.



VRHUNSKI SPORTAŠI NA SLUŽENJU VOJNOG ROKA

U vojarni u Požegi 10. siječnja 2011. počelo je dragovoljno služenje vojnog roka za vrhunske sportaše koji su s MORH-om, na prijedlog Hrvatskog olimpijskog odbora, potpisali Ugovor o službi u OSRH. Od 20 vrhunskih sportaša koji su potpisali ugovor, njih 16, među kojima i četiri žene, prošlo je obuku dragovoljnog služenja vojnog roka, dok su četiri kandidata već prije odslužila vojni rok. Iako je većini to bio prvi susret s vojskom, uspješno su svladali velik dio temeljnih zadataka koje mora poznavati svaki vojnik.

SPORAZUM O USTROJAVANJU NOVIH VOJNIH STUDIJA

Predstavnici Vlade Republike Hrvatske i Sveučilišta u Zagrebu potpisali su 10. siječnja Sporazum o ustrojavanju posebnih studijskih programa za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske. Tako su od rujna akad. god. 2014./2015. novi sveučilišni studiji Vojno vođenje i upravljanje te Vojno inženjerstvo primili prve polaznike, nakon što je za upis na njih pokazan iznimno velik interes tadašnjih maturanata.

PRIJE 3 GODINE



10. SIJEČNJA
2014.

PRIJE 2 GODINE

PROSINAC/
SIJEČANJ
2014./
2015.



PRVI NARAŠTAJ PILOTA IZ SULTANATA OMANA ZAVRŠIO LETAČKU OBUKU

Drugi naraštaj pripadnika Kraljevskog ratnog zrakoplovstva Sultanata Omana (RAFO), koji je činilo 12 polaznika, počeo je 16. siječnja 2015. školovanje za pilote na avionu Pilatus PC-9M u Eskadrili aviona 93. zrakoplovne baze u vojarni "Zemunik". Dolaskom drugog naraštaja pilota iz Sultanata Omana nastavljen je obučni ciklus koji je započeo u ožujku prethodne godine. Prvi naraštaj omanskih pilota uspješno je završio školovanje u prosincu 2014., a dolazak drugog naraštaja bila je potvrda uspješno provedene obuke s prvom skupinom.



9. SIJEČNJA 1951.

U New Yorku službeno otvoreno sjedište Ujedinjenih naroda.

7. SIJEČNJA 1992.

Avion JNA oborio je kod Novog Marofa helikopter s promatračima iz Europske zajednice. Poginulo je svih pet osoba koje su se nalazile u helikopteru.

31. PROSINCA/1. SIJEČNJA 1992./1993.

Službeno je prestala postojati Čehoslovačka. Njezine su sljednice Češka i Slovačka.

VOJNA ODLIKOVANJA

Željezni križ II. stupnja iz razdoblja Prvog svjetskog rata. Zbog masovnog dodjeljivanja javila se prava inflacija tog odlikovanja. Viši stupanj ordena nije imao vrpce, nego se nosio na odijelu ili odori kao značka.

Tijekom nacističke vladavine u sredinu ordenskog znaka stavljena je svastika umjesto hrastova lišća i znatno je sužen bijeli posrebreteni vanjski rub. (Izvor: <http://thirdreichshop.com/wp-content/themes/shopperpress/thumbs/2014-06-17-16.50.15.jpg>)

Vojna odlikovanja koja su, za junaštvo i iskazanu hrabrost mogla biti dodijeljena zaslužnim ratnicima bez obzira na čin, podrijetlo i društveni status, imala su i veliku motivacijsku vrijednost. Nakon Nacionalnog reda Legije časti - *Ordre National de la Légion d'honneur*, temelju stvarnih zasluga pojedinca, a ne njegovog prapadnosti nekom društvenom sloju ili višem staležu, te najvišeg pruskog odlikovanja, Ordena željeznog križa - *Eisernes Kreuz*, i ostale europske zemlje ustanovljavaju visoka odlikovanja koja se dodjeljuju zaslužnim pojedincima bez obzira na podrijetlo, društveni status i čin

ODLIKOVANJA

U prvo je vrijeme Orden Legije časti imao pet stupnjeva – Veliki orao, Visoki časnik, *Commandeur*, Časnik i Legionar, uz koje su išle i odgovarajuće novčane nagrade. S obzirom na to da je stupanj Velikog orla mogao biti dodijeljen samo šefu države i najvišim državnim dužnosnicima, uz njega nije išla novčana nagrada, dok je dodjeljivalo nje stupnja Visokog časnika podrazumijevalo nagradu u visini od 5000 franaka i *Commandeura* 2000 franaka, Časnika 1000 franaka i Legionara 250 franaka). Restauracijom Burbonaca nakon sloma Napoleonove Francuske, zadržan je i Orden Legije časti kao kraljevsko odlikovanje, ali nižeg stupnja, ispod obnovljenih vojnih i crkvenih odlikovanja starog režima. Tek novno postaje najviše francusko državno odlikovanje, koje se dodjeljuje za vojne i građanske zasluge (za vojne zasluge dodjeljuje se isključivo za pokazanu iznimnu hrabrost u ratu, a za građanske zasluge nositelj mora imati najmanje 20 godina izvanrednih uspjeha u interesu Francuske ili u podržavanju društvenih, kulturnih i civilizacijskih načela koje proklamira i njeguje Francuska, ako je riječ o stranim državljanima). Nakon Prvog svjetskog rata, dodjela Ordena Legije časti za vojne zasluge automatski povlači i dodjelu Ratnog križa (*Croix de Guerre*), najvišeg francuskog vojnog odlikovanja. Francuski državljani (na strance se ta odredba ne odnosi) uvijek počinju s najnižim stupnjem Ordena Legije časti (*Vitez (Chevalier)*, nekadašnji Legionar), a za svaki sljedeći stupanj Legije časti ponovno iskazati nove zasluge za Francusku. Iznimka je predsjednik Francuske Republike kojem se nakon predsjedničke inauguracije uručuje Ogrlica Legije časti (u nekim izvorima i Veliki lanac Legije časti) kao najviši stupanj Legije časti te ga se proglašava Velikim majstorom Reda Legije časti. Čelnicima stranih zemalja dodjeljuju se stupnjevi Velikog križa ili Visokog časnika francuske Legije časti.

kojim su zaslužni ratnici odlikovani za svoje junaštvo, bez obzira na čin, podrijetlo i društveni status. Ustanovio je stoga 1813. najviše prusko vojno odlikovanje – Orden željeznog križa (*Eisernes Kreuz*), koji se mogao dodijeliti svakom vojniku, dočasniku i časniku za osobno junaštvo u ratu, bez obzira na čin i društveni status. Predložak za ordenski znak bio je teutonski križ, koji je preuzeo za svoje obilježje pruski kralj i vojskovođa Fridrik II. Veliki, a izrađivan je od željeza kako bi se i simbolično istaknula čelična volja koja se ga vojnika. Orden željeznog križa koji se počeo dodjeljivati tijekom Napoleonovih ratova iznimno brzo je postao najugledniji orden među pruskim vojnicima (ali i šire), pa je razumljivo da je preuzet kao najviše zajedničko vojno odlikovanje i nakon ujedinjenja Njemačke (za iznimne vojne pothvate dodjeljivan je i tijekom Francu-



Marinko OGOREC

Orden za zasluge Talijanske Republike, nasljednik Vojnog ordena Savoje, i danas je najviše talijansko odlikovanje. Kao i ruski Orden sv. Andrije Prvopozvanog, može se nositi na lenti ili na ogrlici. Ordenska zvijezda nosi se u obama slučajevima. (Izvor: http://en.academic.ru/pictures/enwiki/79/Order_of_merit_of_italian_republic_chain.jpg)

KAO MOTIVACIJSKI ČIMBENIK

sko-pruskog rata 1870./1871. godine). Tijekom Prvog svjetskog rata to je odlikovanje u velikoj mjeri obezvrijedeno jer se masovno dodjeljivalo (više od četiri milijuna puta Željezni križ II. stupnja), a u Drugom svjetskom ratu potpuno je kompromitirano kao najviše odlikovanje nacističkog režima. Kompromitiranju je najviše pridonijelo od simbola agresivne nacističke ideologije, čemu je u velikoj mjeri pomogla intenzivna nacistička promidžba. Osim toga, iako je u znatno manjoj mjeri dodjeljivano nego tijekom Prvog svjetskog rata, još je uvijek postojala prava inflacija njegovih nositelja (ukupno je dodijeljeno više od milijun primjeraka tog odlikovanja u svim stupnjevima). Nakon Drugog svjetskog rata Orden železnog križa zamijenjen je Saveznim križem za zasluge (Bundesverdienstkreuz), koji je ujedno najviše vojno i civilno odlikovanje Njemačke, te se dodjeljuje kao inačica za vojne ili civilne zasluge. No, 1957. godine provedena je inicijativa o priznavanju prava nositeljima Ordena železnog križa iz Drugog svjetskog rata, samo što su ordenski znakovi zamijenjeni jer njemački zakoni zabranjuju nacističku svastiku. Sukladno tomu, svakom nositelju koji je izrazio želju za priznavanje Željeznog križa, ordenski znak sa svastikom u središnjem dijelu zamijenjen je ordenskim znakom s trima hrastovim grančicama, kao što je imao prvobitni ordenski znak iz 1813. godine (samo bez krune). Stilizirani železni križ i danas je službeni simbol Njemačkih oružanih snaga (Bundeswehr), te se njim označavaju vojni zrakoplovi, borbeni i neborbeni vozila i sl.

Ubrzo nakon francuske Legije časti i pruskog Željeznog križa i ostale europske zemlje uvode visoka odlikovanja koja se mogu dodijeliti svakom pojedincu iznimno zaslužnom za zemlju (najčešće je

bila riječ o iznimnom junaštvu na bojištu, polju ili velikim vojnim zaslugama u vođenju postrojbi u ratu), bez obzira na njegovo podrijetlo, društveni status i vojni čin. Tako već 1815. godine nizozemski kralj Vilim I. ustanovljuje Vojni Vilimov orden (Militaire Willems-Orde), koji je i danas najviše nizozemsko odlikovanje, a može se dodjeljivati i stranim državljanima. Grčka nakon Rata za neovisnost (1821. – 1824.) ustanovljuje 1829. godine Orden Otkupitelja (poznat i kao Orden Spasitelja) i danas najviše grčko odlikovanje. Prijemom, u to vrijeme pod velikim utjecajem Napoleona talijanske kampanje, ustanovljuje 1815. godine Vojni orden Savoje, gotovo u potpunosti po ugledu na francusku Legiju časti (danas je nasljednik tog odlikovanja Vojni orden Italije, najviše talijansko vojno odlikovanje). Sredinom XIX. st. dolazi do većih antikolonijalnih pokreta te ratova za nacionalno oslobođenje i nacionalno ujedinjenje. Novostvorene zemlje gotovo redovito ustanovljavaju svoj sustav nagrađivanja za vojne zasluge na temeljima koje je uspostavio Napoleon svojom Legijom časti, a što je vrlo brzo prihvatila i većina europskih zemalja. ■

MULTIMEDIJA



Stigli smo do kraja godine koja nam je pripremila mnoge tehničke novitete. Neki su od njih bili svojevrsan *upgrade* dobro poznatih *gadgets*, dok je kod drugih riječ bila o iznenađujućim inovacijama koje će zasigurno u sljedećoj godini još više bljirati.

Donosimo pregled onih koje su ostavile najviše traga. Najveći brendovi očekivano su stavili na tržište nove proizvode, dok su neki manje poznati ugodno iznenadili.

Virtualna stvarnost i "naočale" dosegнули su vrhunac, no izlaskom nove i poboljšane Playstation 4 konzole pojavio se i Playstation VR, periferni uređaj koji igre podiže na sasvim novu razinu. Iako još nismo imali priliku isprobati Playstation VR koji stiže na naše tržište početkom 2017., znamo da će u početku biti moguće igrati tridesetak igara. U svakom slučaju, inovacija vrijedna spomena.

Nasuprot *high tech* Playstationu, brojni su ljubitelji konzola ostali ugodno iznenađeni ponovnom pojavom Nintendo Classic koji je poznat još od davne 1985. godine. Zasluži preporuku ne samo zbog podsjetnika na retro igre, nego i zbog cijene koja iznosi



svega 60 dolara, a za koju se dobije 30 predinstaliranih igara.

GoPro doživio pad

Videosnimanja nikad nisu bila popularnija, pri čemu mislimo prije svega na uratke brojnih ljubitelja putovanja i ekstremnih sportova. Ove su godine obogaćena dvama novim dronovima koje vrijedi spomenuti, a od kojih je jedan nađaleko *nadigrao* drugog. Naime, GoPro *izbacio* je svoju perjanicu GoPro Karma i sve se činilo u redu dok nije pozvao sve korisnike drona da ga vrate. Iz tvrtke su obrazložili kako je problem u napajanju zbog čega bi letjelica mogla izgubiti nadzor te pasti. Sve bi bilo u

redu da se to nije dogodilo samo 16 dana nakon što je započela prodaja. Tako se na *tron* pobjednika popeo DJI Mavic Pro koji je bio predstavljen kao konkurencija GoPro Karma, no bilo je jasno kako je u startu DJI zaista bolji proizvod. Sustav DJI Mavica omogućuje praćenje objekta koji snima te izbjegavanje zapreka poput grana ili rasvjetnih stupova, što GoPro nije nudio. *Padom* GoPro Karme, dron DJI Mavic Pro dobio je *vjetar u leđa*.

Polovične sedmice

Veliki svijet mobilne komunikacije sasvim je očekivano bio jako buran. Borbe za prvo mjesto i dalje se vode između Applea i Samsunga. Oba su proizvođača radila na svojim *sedmicama* te ih ponosno predstavila. Apple je predstavio iPhone 7 i njegova *većeg brata* iPhone 7 Plus koji nedvojbeno podsjećaju na prethodni model 6, ali dobili su vodoopornost, a izgubili priključak za slušalice. To je uklanjanje izazvalo brojna negodovanja korisnika koji su morali kupiti posebne bežične slušalice ili adapter za klasične slušalice. Samsungovi su novi modeli postigli djelomičan uspjeh. Model S7 Edge zaista je pokazao kako mobitel treba danas



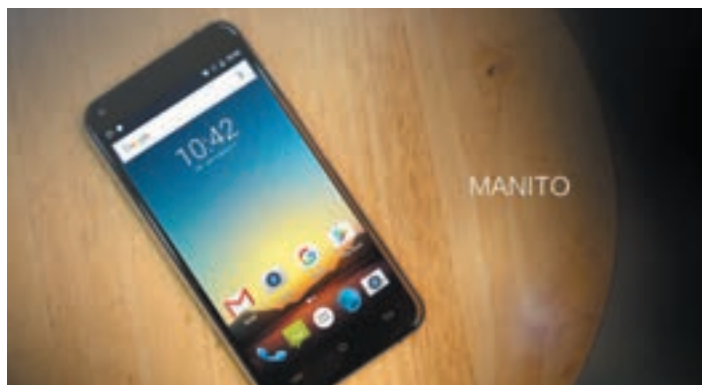
UNG
laxy Note7

2016.?

izgledati i kakve mogućnosti treba imati. Neuspjeh se odnosi na uređaje Samsung Note 7, koji su, prema mnogim prijavljenim slučajevima, mogli biti pogubni za korisnike. Ni više ni manje nego eksplozija baterije bila



je dovoljna da se uređaj povuče s tržišta. Iako je to bila velika *pljuska* Samsungu, tehnološki div iz Južne Koreje vraća se u igru s priprema za Galaxy 8 o kojem već kruže glasine, a na nama je da se strpimo.



Ugodno iznenađenje

Osim *top* proizvođača, sve smo češće pisali i o nekadašnjim *no name* tvrtkama, koje su svakako bile ugodno iznenađenje. Tvrtke poput Oukitela, Uhansa, Cubota, Xiaomija i mnogih drugih s istoka Azije sve su zapaženije u mobilnoj industriji. Osim cijenom, konkurentne su i po samim mogućnostima uređaja.

Za kraj bismo spomenuli još dva proizvoda koja svakako vrijedi izdvojiti, oba Appleova. Prvi je Apple iPad Pro 9.7 koji ne treba previše predstavljati, dovoljno je reći da nosi nadimak *The Tablet*. Drugi je proizvod novi Apple Watch koji je u inačici 2016. dobio nekoliko noviteta. Riječ je ponajprije o novom i bržem procesoru, ugrađenom GPS-u, boljem i svjetlijem zaslonu te vodootpornosti do 50 metara dubine, dok je prethodni model bio otporan samo na prskanje vodom.

S obzirom na turbulentnu 2016., što zbog noviteta, što zbog njihova opozivanja, očekujemo da će 2017. biti jednako zanimljiva, ako ne i zanimljivija.



www.iiss.org/en

Stranica Međunarodnog instituta za strateške studije (*International Institute for Strategic Studies* – IISS) kvalitetan je izvor informacija i analiza za sve koje zanimaju međunarodni odnosi, pa i oni konfliktni. Institut postoji još od 1958. godine. Osnovan je u Ujedinjenom Kraljevstvu, gdje mu je sjedište i danas, a okuplja niz stručnjaka s raznih strana svijeta. Stranica, pregledna i jednostavna, nudi više zanimljivih rubrika, a pozornost privlače tekstovi i podaci o sukobu u Siriji, analiza vojne ravnoteže, baza podataka o vojnim sukobima u svijetu... Sve djeluje zaista stručno, a opet blisko i laicima odnosno neprofesionalcima. Mnoge se publikacije mogu naručiti internetom. Nedostatak je što za uvid u velik broj sadržaja treba postati član Instituta, za iznos od 325 funti (oko 2900 kuna) godišnje, ili pretplatnik stranice, odnosno plaćati jednokratno. Raspon cijena velik je, a posebno je skup potpun pristup bazi podataka o sukobima u svijetu, koji za pojedinca doseže 905 funti godišnje (oko 8100 kuna). Ipak, mnogima će biti dovoljan i površniji pregled stranice IISS-a pa preporučujemo da je posjetite.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO



Časopis **HRVATSKI VOJNIK** s vama je od 1991.
Odsad i na društvenim mrežama.

Pratite naše
objave...



facebook



facebook.com/hrvatskiVojnikMagazin
twitter.com/HrVojnik

twitter

Gledajte naše
filmove...



youtube.com/c/hrvatskiVojnikMagazin

CRO
MIL
MAGAZIN

**HRVATSKI
VOJNIK**

Čitajte nas
i pronadite
najveći izbor
fotografija iz
OSRH...



www.hrvatski-vojn timer.hr

www.**hrvatski-vojn timer**.hr



Sve što vas zanima pitajte nas...
hrvojn timer@moz h